

ZAGREBAČKI ELEKTRIČNI TRAMVAJ
je podružnica Zagrebačkog holdinga

NACRT

PRAVILNIK O PROMETNOJ SLUŽBI NA TRAMVAJIMA

Zagreb, travanj 2014. godine

SADRŽAJ

UVOD	1
I. OPĆE ODREDBE.....	2
1. Opći pojmovi	3
2. Nadređeni u prometu	5
II. ZAJEDNIČKE ODREDBE ZA PROMETNE RADNIKE.....	8
1. Raspored rada i raspoređivanje prometnih radnika na rad	8
2. Postupak u slučaju izvanrednog događaja ili izvanrednog stanja u prometu	10
3. Dužnost podnošenja izvješća	11
III. ODREDBE O SLUŽBI PRI IZLASKU I POVRATKU TRAMVAJA U SPREMIŠTE	12
1. Kretanje prometnih radnika u krugu spremišta	12
2. Početak službe u spremištu	13
3. Oprema vozača tramvaja	13
4. Pregled, preuzimanje i oprema tramvaja	13
5. Vožnja tramvaja u krugu spremišta	15
6. Izlazak tramvaja iz spremišta	16
IV. ODREDBE O OBAVLJANJU SLUŽBE NA LINIJI	16
1. Poznavanje karakteristika tramvajskih linija i tramvaja	16
2. Označavanje smjera vožnje	16
3. Praktična obuka	17
5. Otvaranje i zatvaranje vrata	18
6. Ulazak i izlazak putnika.....	19
7. Ponašanje osoblja u tramvajima za vrijeme obavljanja službe	19
8. Odnos prema putnicima.....	20
9. Odredbe za putnike.....	21
10. Prijevoz prtljage	22
11. Prijevoz putnika sa psima i malim domaćim životinjama (kućni ljubimci)	23
12. Naplata prijevozne usluge.....	24
13. Zaustavljanje tramvaja na stajalištu	25
14. Zaustavljanje tramvaja izvan stajališta	25
15. Postupak u slučaju neispravnosti regulatora karata	25
16. Postupak vozača za vrijeme obavljanja kontrole.....	26
17. Postupak na početno-krajnjem stajalištu.....	26
18. Postupak s nađenim stvarima	27
19. Primopredaja službe na liniji	28
20. Pravilno rukovanje tramvajem i njegovim uređajima	29
21. Sastavljanje i rastavljanje tramvajskih vlakova	29
22. Pozornost vozača tramvaja u tijeku vožnje	29
23. Brzina vožnje	30
24. Razmak između vlakova	30
25. Vožnja unatrag.....	31
26. Vuča i guranje tramvaja	31
27. Vožnja na mjestima izvođenja radova.....	32
28. Vožnja pokraj montažnih kola	32
29. Vožnja vlaka na sporednim kolosijecima	32

30. Vožnja preko križališta i skretnica	32
31. Davanje prednosti prolaza	33
32. Uporaba uređaja za kočenje	34
33. Vožnja i kočenje na pruzi MIHALJEVAC - DOLJE	35
34. Održavanje čistoće u tramvajima	35
35. Grijanje unutrašnjosti tramvaja.....	35
36. Vođenje dokumentacije tijekom rada	35
38. Završetak rada i povratak tramvaja u spremište	36
V. ODREDBE O RADU PROMETNOG OSOBLJA S VOZIM KARTAMA	37
VI. ODREDBE O POSTUPCIMA ZA VRIJEME SMETNJI U TRAMVAJSKOM PROMETU	37
1. Pojam smetnji u tramvajskom prometu	37
2. Prometne nesreće.....	38
3. Postupak s osobama nastradalim u prometnoj nesreći.....	41
4. Iskliznuće tramvaja	41
5. Raskinuti tramvajski vlak.....	41
6. Smetnje na pruzi	42
7. Postupak vozača u slučaju smetnji i tehničkih neispravnosti	42
8. Postupci u slučaju vremenskih nepogoda	42
9. Iznenađna nesposobnost prometnih radnika za rad	43
10. Postupak s oboljelim putnicima u tramvaju	43
11. Postupak u slučaju požara u tramvaju	44
12. Dužnost ukazivanja pomoći pri smetnji u prometu	44
13. Održavanje prijevoza tijekom smetnji i izvanrednih događaja	45
VII. SIGNALNI RED U TRAMVAJSKOM PROMETU	45
1. Pojam signala	45
2. Signali za pokretanje i zaustavljanje tramvaja	45
3. Signali prilikom vožnje unatrag u ili sa sporednog kolosijeka.....	46
4. Signali za reguliranje tramvajskog prometa na terminalu i ulazu u spremište	46
5. Signali kod sastavljanja i postavljanja tramvaja	46
6. Signali prilikom guranja tramvaja	47
7. Signali koji se daju izvan tramvaja	47
8. Pružni signali tramvajskog prometa	48
9. Skretnički signali	52
10. Davanje, isticanje i primanje signala.....	52
VIII. ZAVRŠNE ODREDBE	53

UVOD

Grad Zagreb, temeljem Zakona o komunalnom gospodarstvu, ima obvezu za svoje građane osigurati učinkovit i kvalitetan javni prijevoz putnika. Za obavljanje usluge javnoga prijevoza putnika kao prijevoznika je odredio Zagrebački električni tramvaj (u daljnjem tekstu ZET), podružnicu Zagrebačkog holdinga d.o.o., tvrtku u svome vlasništvu.

Da bi mogao ispuniti dodijeljenu mu zadaću ZET je dužan pridržavati se niza zakona i podzakonskih akata i standarda Republike Hrvatske, propisa Grada Zagreba, propisa Europske unije te internih akata koji reguliraju javni prijevoz putnika.

Jedan od internih akata je i Pravilnik o prometnoj službi na tramvajima (u daljnjem tekstu Pravilnik), kojime se uređuje način obavljanja prometne službe u javnom prijevozu putnika i prtljage tramvajima ZET-a.

ZET je u obvezi Pravilnik usklađivati sa svim promjenama viših propisa kao i s promjenama koje se događaju u organiziranju i eksploatiranju tramvajskog prijevoza.

Obzirom da je postojeći, važeći, Pravilnik donesen 2007. godine, ovaj Pravilnik će u svoj sadržaj uključiti sve odredbe propisa na svim nivoima koje je potrebno posebno propisati ovim Pravilnikom kako bi se tramvajski prijevoz u organizaciji ZET-a odvijao kvalitetno i sigurno.

Pri tome treba imati u vidu slijedeća načela:

- 1) ZET javni prijevoz putnika obavlja u javnom i općem gospodarskom interesu za Grad Zagreb i sva druga područja na kojemu obavlja prijevoz.
- (2) Prilikom obavljanja javnoga prijevoza ZET osigurava dovoljnu razinu kvalitete uz zadržavanje postojeće i povećanje mobilnosti građana.
- (3) Javni prijevoz putnika koji obavlja ZET biti će održiv uz uvjet kontinuiranog praćenja prijevozne potražnje.
- (4) Kroz kvalitetan i siguran javni prijevoz putnika te kroz optimizaciju prijevoza, ZET omogućava financijski stabilan i održiv sustav.

Provođenje ovoga Pravilnika, a uz osiguranje visokog stupnja kvalitete i sigurnosti u prometu, neće uzrokovati dodatne troškove za ZET.

Na temelju članka 14 Izjave trgovačkog društva Zagrebački holding d.o.o. (potpuni tekst od 26.03.2014. godine), a sukladno odredbama Zakona o prijevozu u cestovnom prometu (NN 82/13) te Odluke o prijevozu putnika u javnom prometu (Službeni glasnik grada Zagreba. 20/ 13 i 25/13.), Član Uprave - Voditelj Podružnice Zagrebački električni tramvaj dr. sc. Ivan Tolić donosi dana _____2014. godine

P R A V I L N I K O PROMETNOJ SLUŽBI NA TRAMVAJIMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom uređuje se način obavljanja prometne službe u javnom prijevozu putnika i prtljage tramvajima Zagrebačkog električnog tramvaja (u daljnjem tekstu ZET).

Odredbe ovog Pravilnika na odgovarajući način odnose se i na: obavljanje poslova u povremenom prijevozu (vožnje po narudžbi, ugovoru, vožnje turističkim tramvajem i sl.), prometovanje specijalnih vozila, probne vožnje, vožnje za obuku i sve ostale vožnje vozilima javnog gradskog prijevoza.

Članak 2.

Pod prometnom službom u tramvajskom prijevozu podrazumijevaju se svi poslovi u organizaciji i korištenju tramvajskog prijevoza, uključujući nadzor i operativno upravljanje tim prijevozom.

Članak 3.

Odredbe ovog Pravilnika dužni su poštivati svi prometni, i drugi radnici ZET-a koji sudjeluju u tramvajskom prometu.

Prema ovom Pravilniku prometnim radnicima u tramvajskom prometu smatraju se:

- glavni prometnici;
- prometnici;
- dispečeri;
- kontrolori prometa
- linijski kontrolori;
- kontrolori-otpremnicima (u nastavku: otpremnicima);
- vozači tramvaja.
- kontrolori–koordinatori (kontrola karata);
- kontrolori karata;

1. Opći pojmovi

Članak 4.

U ovom Pravilniku korišteni pojmovi imaju sljedeće značenje:

- **dispečer** je radnik zadužen za pravovremeni izlazak, zamjenu i povratak tramvaja u promet i iz prometa, evidenciju i raspoređivanje vozača u pričuvu, evidenciju o događajima u prometu i dr.;
- **glavni prometnik** je radnik zadužen za koordinaciju rada prometnika i kontrolora tramvajskog i autobusnog prometa, usklađivanje operativne pripreme za dnevnu realizaciju prijevoza te operativno rukovođenje izvanrednim organizacijama prometa;
- **izvanredni događaj u prometu** je svaki događaj koji je, ili bi mogao kao posljedicu imati poginule ili ozlijeđene osobe ili veću materijalnu štetu ili bi znatno utjecao na redovitost odvijanja prometa na jednom dijelu prometne mreže
- **izvanredno stanje** je naziv za objavu od strane državnih ili lokalnih vlasti ili uprave ZET-a kojom se upozoravaju radnici ZET-a na izmjenu uobičajenog načina rada kako bi se zaštili životi i imovina, odnosno radnici ZET-a dobivaju nalog da se djeluje prema planovima za izvanredne situacije. Navedene objave najčešće dolaze u doba prirodnih katastrofa, masovnih nereda i sl.
- **kolni list** je službena isprava tramvaja u koju se bilježe prometni podaci o vozilu, kretanju tramvaja u prometu i prometnom osoblju koje na tramvajima obavlja radne zadatke;
- **kontaktna mreža** je elektroenergetsko postrojenje koje služi za prijenos električne energije od ispravljačke stanice do tramvaja, a sastoji se od poprečne noseće mreže, vozne žice i stupova;
- **kontrolor karata** je radnik ovlašten za obavljanje kontrole voznih karata u vozilima ZET-a;
- **kontrolor otpremnik** je radnik zadužen za otpremanje tramvaja po voznom redu i kontrolu rada vozača;
- **kontrolor prometa** je radnik zadužen za koordinaciju tramvajskog prometa na terenu, intervencije prilikom izvanrednih događaja i zastoja u prometu, očevidne pri prometnim nezgodama, kontrolu rada vozača i kontrolu stanja prometne infrastrukture;
- **kontrolor-koordinator** je radnik zadužen za nadzor obavljanja poslova kontrolora karata u smislu poštivanja odredaba Upute za rad kontrolora karata i kontrolu voznih karata;
- **linijski kontrolor** je radnik zadužen za nadzor i kontrolu: odvijanja tramvajskog prometa, vozača tramvaja, prometne infrastrukture, kao i za rješavanje izvanrednih situacija u prometu;
- **okretište tramvaja** je dionica pruge u obliku petlje namijenjena za promjenu smjera vožnje na liniji i na kojoj najčešće počinje ili završava vožnja;
- **oznaka voznog reda** je redni broj vozila na liniji;
- **peron tramvaja** je dio putničkog prostora na prednjem i zadnjem dijelu tramvaja;
- **pratitelj** je u pravilu prometni radnik kojemu je povjerena pratnja tramvaja. Pratitelj može biti i drugi radnik ZET-a koji je upoznat s dužnostima pri pratnji vlaka. Pratitelja mora imati tramvaj kojemu vozač nema potpunu kontrolu nad ulaskom i izlaskom putnika, signalno-sigurnosnim i ostalim uređajima te tramvaj za prijevoz tereta;

- **prometnik** je radnik zadužen za nadzor i upravljanje tramvajskim prometom od izlaska vozila iz spremišta do povratka u spremište, te koordinaciju rada na otklanjanju smetnji u prometu;
- **putnik** je osoba koju prijevoznik prevozi uz naknadu i mora imati valjanu voznu kartu sukladno općim uvjetima prijevoza prijevoznika;
- **redar** je radnik koji povremeno na prometnijim stajalištima otprema tramvaje i vodi brigu o ulasku i izlasku putnika;
- **registrator karata** (validator) je uređaj u vozilu za registraciju i poništavanje vozničkih karata;
- **službeni broj** je numerička oznaka identiteta radnika ZET-a i tim brojem se radnik identificira kod nastupa na službu i u ostalim službenim potrebama;
- **spremište tramvaja** je prostor unutar kojega prijevoznik organizira održavanje i parkiranje tramvaja;
- **stajališni ili putnički peron** je površina na pješačkom hodniku (pločniku) ili na posebno izgrađenom otoku uz tramvajsku prugu namijenjen čekanju tramvaja, s kojega putnici ulaze u tramvaj i izlaze iz njega i sastavni je dio stajališta;
- **stajalište tramvaja** je uređena i označena prometna površina namijenjena za zaustavljanje tramvaja na kojoj se putnicima omogućava da sigurno i nesmetano uđu ili izađu iz vozila. Označava se prometnim znakom (stajališnom oznakom). Prometni znak stajališta postavlja se na izlaznom dijelu stajališta koji je usporedan s uzdužnom osi ceste, gledajući u smjeru kretanja vozila i njime se određuje mjesto zaustavljanja prednjeg dijela vozila.
- **terminal javnog prijevoza** je uređena i označena prometna površina više stajališta koja su početno-završne točke većeg broja linija jednog ili više vrsta prijevoza;
- **tramvaj** je vozilo na tračnicama s električnim pogonom, namijenjeno javnom prijevozu, koje je radi napajanja motora električnom energijom vezano uz električni vodič;
- **tramvajska linija** je relacija ili skup relacija obavljanja prijevoza od početnog do završnog stajališta na kojoj se prevoze putnici prema registriranom i objavljenom voznom redu s jednim ili više polazaka;
- **tramvajska pruga** je prometno tijelo po kojemu vozi tramvaj, a čine je donji i gornji postroj pruge, signalno-sigurnosna, telekomunikacijska, stabilna i ostala postrojenja, uređaji i oprema na pruži, pružni pojas te objekti na pruži sa zemljištem što služi tim objektima;
- **vozač tramvaja** je radnik stručno osposobljen za upravljanje tramvajem, koji posjeduje pravovaljano izdanu i važeću vozačku dozvolu i koji je za taj posao ovlašten te koji upravlja tramvajem u obavljanju javnog prijevoza putnika i prtljage;
- **vozni red** je plan prijevoza putnika koji sadrži: naziv prijevoznika, naziv, broj, vrstu i trasu linije, naziv i redoslijed stajališta s međustajališnim udaljenostima (daljinar), vrijeme polaska, režim održavanja linije (radni dan, subota, nedjelja), minimalno vrijeme vožnje na liniji, broj uključenih vozila na liniji i datum početka važenja voznog reda;
- **zaštitnik tramvaja** u pravilu je prometni radnik ili drugi radnik ZET-a koji je upoznat s dužnostima zaštitnika tramvaja prilikom vožnje unatrag, guranja neispravnog tramvaja i razvrstavanja tramvaja. Dužnost zaštitnika je da prilikom kretanja tramvaja unatrag zauzme mjesto u tramvaju na peronu u smjeru vožnje ili izvan vozila i vozaču daje signale propisane ovim Pravilnikom, ovisno o trenutnom stanju na pruži.

Pojmovi: naprijed, natrag, sprijeda, straga, desno, lijevo, podrazumijevaju se uvijek u smjeru vožnje, gledano na položaj vozačke kabine tramvaja.

Članak 5.

Poslovi u tramvajskom prometu obavljaju se sukladno odredbama zakona i podzakonskih akata Republike Hrvatske, Grada Zagreba, propisa Europske unije koji uređuju javni prijevoz putnika te slijedećih akata ZET-a:

- Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu ZET-A;
- Kolektivnog ugovora, odnosno Pravilnika o radu;
- Pravilnika o prometnoj službi na tramvajima;
- Pravilnika o zaštiti na radu;
- Pravilnika o zaštiti od požara;
- Pravilnika o službenoj odjeći;
- Etičkog kodeksa;
- Pravilnika o internoj komunikaciji;
- Cjenika za prijevoz putnika i prtljage u javnom linijskom gradskom prijevozu s Odredbama za primjenu Cjenika Grada Zagreba i područja izvan Grada Zagreba;
- Pravilnika o zaštiti osoba i imovine;
- Pravilnika o vožnji tramvajskog vozila unutar spremišta Zagrebačkog električnog tramvaja;
- Pravilnika o organizaciji i radu sustava veza Zagrebačkog električnog tramvaja;
- Protokola o primjeni sustava video nadzora u vozilima ZET-a.

Uz navedene pravilnike, prometni radnici dužni su se pridržavati:

- službenih uputa i obavijesti;
- usmenih naredbi nadređenih osoba vezanih za obavljanje poslova u tramvajskom prometu.

2. Nadređeni u prometu

Članak 6.

Prometni radnici dužni su izvršavati naredbe nadređenih osoba s posebnim ovlastima u ZET-u, neposrednih i operativnih nadređenih, te ostalih nadređenih u ZET-u, u skladu s njihovim ovlaštenjima, predviđenim ovim Pravilnikom i ostalim općim aktima ZET-a.

Nadređene osobe s posebnim ovlastima u smislu odredbi ovog Pravilnika su:

- direktor ZET-a;
- zamjenik direktora ZET-a;
- izvršni direktori prometa i tehnike;
- rukovoditelji prometa tramvaja;
- rukovoditelj Centra za nadzor i upravljanje prometom.

Neposredni nadređeni su:

- šef prometa;
- šef Odjela za nadzor i upravljanje prijevozom.

Operativni nadređeni su:

- glavni prometnik;
- prometnik;

- dispečer;
- kontrolor prometa;
- linijski kontrolor;
- kontrolor otpremnik;
- kontrolor-koordinator kontrole karata (nadređen isključivo kontrolorima karata)
- posrednim nadređenim osobama smatraju se rukovoditelji ostalih organizacijskih jedinica ZET-a. Podrobne nadležnosti nadređenih, kao i obveze i odgovornost prometnih radnika utvrđene su kartama radnih mjesta u ZET-u.

Članak 7.

Usmene naredbe radnicima u prometu u pravilu daju operativni nadređeni, a po potrebi to mogu činiti i ostali nadređeni iz članka 6.

Svaka naredba izdana prometnim radnicima, a koja je u suprotnosti s prije izdanom naredbom može se obaviti samo pod uvjetom da je nalogodavatelj prilikom izdavanja naredbe upoznat s ranije izdanom naredbom, odnosno uz obrazloženje razloga prometnom radniku zbog kojih su izdane proturječne upute ili naredbe.

O izmjenama prethodne naredbe valja pravovremeno obavijestiti i nadređenog koji je prethodnu naredbu izdao.

Članak 8.

Prometni radnici dužni su pravovremeno upoznati se sa svim propisima, službenim uputama i obavijestima, kao i dnevnim promjenama koje se odnose na obavljanje poslova u tramvajskom prometu.

Prometni radnici upoznaju se s propisima i načinom obavljanja poslova u tramvajskom prometu i putem obveznog redovitog i dopunskog obrazovanja, podučavanja i provjeravanja stručne osposobljenosti, radnih savjetovanja i ostalih službenih sastanaka koji se održavaju za vrijeme ili izvan redovitog radnog vremena.

Prometni radnici dužni su prisustvovati radnim savjetovanjima i ostalim gore navedenim aktivnostima.

Prometne radnike sa službenim uputama i obavijestima upoznaju nadređeni usmenim ili pisanim putem ili putem drugih službenih sredstava komunikacije ZET-a.

Nepoznavanje propisa i uputa koji se odnose na obavljanje poslova u tramvajskom prometu prometne radnike ne oslobađa odgovornosti.

Članak 9.

Poslove u tramvajskom prometu mogu samostalno obavljati samo radnici koji imaju odgovarajući stupanj obrazovanja i koji su za to osposobljeni.

Članak 10.

Prometni radnik, izuzev prometnika i dispečera, mora za vrijeme rada biti odjeven u službenu odjeću u skladu s odredbama Pravilnika o službenoj odjeći radnika ZET-a.

Iznimno, linijski kontrolori, kontrolori karata i kontrolori koordinatori, ovisno o rasporedu rada mogu raditi i u građanskoj odjeći.

Prometni radnik, odjeven u službenu odjeću ZET-a, svojim ponašanjem i izgledom ne smije narušavati ugled ZET-a,

Za vrijeme rada i sve dok su u službenoj odjeći, prometni se radnici moraju pristojno ponašati i međusobno surađivati.

Članak 11.

Prometni radnici za vrijeme rada moraju posjedovati iskaznicu radnika ZET-a kojom, prema potrebi, mogu dokazati pripadnost ZET-u.

Kontrolori karata i kontrolori koordinatori, kada rade odjeveni u građansku odjeću, obvezni su predstaviti se posebnom iskaznicom kontrolora karata.

Svaki prometni radnik vodi se pod službenim brojem. Pri raspoređivanju na rad prometni radnik označava se službenim brojem. Isto tako može se označavati i u službenim uputama, obavijestima i oglasima.

Članak 12.

Tramvajem smije upravljati samo radnik koji posjeduje pravovaljanu vozačku dozvolu i koji je za to službeno određen i ovlašten.

Bez odobrenja nadležne osobe, prometni radnik koji nije u službi ne smije stavljati tramvaj u pokret ni dirati pojedine uređaje i opremu, ni u spremištu niti na liniji, osim u slučajevima predviđenim ovim Pravilnikom.

Članak 13.

Prometni radnik za vrijeme radnog vremena ili nakon završetka istog ili bilo koji drugi radnik ZET-a ne smije ometati vozača za vrijeme vožnje ni na koji način, bilo razgovorom, bilo boravkom u vozačkoj kabini.

Nakon završetka radnog vremena, pri korištenju prijevoznih usluga vozilima ZET-a, prometni radnik smatra se putnikom i dužan je pridržavati se svih propisa koji se odnose na putnike, ukoliko ovim Pravilnikom nije određeno drugačije.

Članak 14.

Prometnom radniku nije dozvoljeno davanje izjave neovlaštenim osobama i putnicima, ako time odaje poslovnu tajnu ili narušava ugled ZET-a.

Prilikom davanja izjava ovlaštenim osobama o događajima za vrijeme rada u prometu, prometni radnik obvezan je o tome podnijeti pisano izvješće neposrednom nadređenom.

Članak 15.

Prometni radnik dužan je poslove obavljati stručno, savjesno i korektno, tako da ne ugrožava sigurnost prometa, osobnu sigurnost i sigurnost ostalih osoba i imovine i ne narušava ugled ZET-a.

II. ZAJEDNIČKE ODREDBE ZA PROMETNE RADNIKE

1. Raspored rada i raspoređivanje prometnih radnika na rad

Članak 16.

Prometni radnici raspoređuju se na rad u smjenama prema određenom rasporedu rada i utvrđenom radnom vremenu, koji izrađuju stručne službe, u skladu s propisima Republike Hrvatske i aktima ZET-a.

Raspored rada sadrži:

- redni broj raspoređivanja na rad (u nastavku: broj službe);
- broj linije i vozni red;
- mjesto nastupa na rad;
- vrijeme početka i završetka rada;
- dužinu trajanja rada;
- ostale elemente neophodne za raspored rada.

Članak 17.

Prometni radnik dužan je pravovremeno upoznati se s vremenom i mjestom nastupa na rad, te osobno obavljati poslove na koje je raspoređen rasporedom rada.

Članak 18.

Vozač, koji je rasporedom rada raspoređen na rad kao pričuva, mora se prije nastupa na rad javiti osobno dispečeru i za vrijeme trajanja takvog radnog vremena ne smije se udaljavati bez njegova odobrenja.

Ukoliko dispečer rasporedi vozača iz pričuve na dvokratnu ili bilo koju drugu službu u prometu, isti je obvezan odraditi tu službu kao da je na nju redovito raspoređen, a obračunava se vrijeme koje je proveo na radu.

Za vrijeme koje provodi u pričuvi, vozač po potrebi može obavljati i ostale poslove koji odgovaraju njegovim stručnim i radnim sposobnostima kao što je vožnja turističkog tramvaja, vožnja ralice, posebne vožnje, poslovi razvrstača tramvaja, poslovi redara kod izvanrednih organizacija prijevoza i dr.

Članak 19.

Prometni radnik koji je raspoređen na posebnu vožnju (vožnja turističkim tramvajem i dr.), obvezan je osim odredbi ovog Pravilnika primjenjivati i posebne upute pripremljene za obavljanje te vožnje.

Članak 20.

Međusobna zamjena prometnih radnika u obavljanju poslova i radnih zadataka (službe) moguća je samo uz odobrenje neposrednog nadređenog.

Iznimno, ako se radi o tekućem danu, zamjena službi moguća je uz odobrenje operativnog nadređenog (za vozače tramvaja to je dispečer) i ako je ta zamjena u skladu sa propisima o trajanju dnevnog odmora.

Članak 21

Ukoliko vozač zakasni na rad, a mjesto nastupa službe je u spremištu, obvezan je prije početka rada javiti se dispečeru.

Ukoliko vozač zakasni na rad, a mjesto nastupa službe je na liniji, obvezan je prije početka rada javiti se dispečeru, a koji je obvezan o tome izvijestiti prometnika.

Ostali prometni radnici, u slučaju zakašnjenja na rad, obvezni su javiti se svom neposrednom nadređenom.

Članak 22.

Zakašnjenjem se smatra ako prometni radnik nije započeo raditi u roku do 2 sata, od vremena utvrđenog rasporedom rada.

Dolazak na rad sa zakašnjenjem dužim od 2 sata smatra se izostankom s rada. U takvom slučaju prometni se radnik u pravilu ne zadržava na radu, ali ga operativni nadređeni u slučaju potrebe može zadržati.

Članak 23.

Ako se vozač osjeća nesposobnim za rad ili ako službu ne može primiti zbog spriječenosti (bolesti, nesreće, smrtnog slučaja u obitelji i sl.), obvezan je to javiti dispečeru, a ostali prometni radnici svom operativnom nadređenom odmah po saznanju, a po mogućnosti najkasnije 2 sata prije vremena određenog za početak rada.

Članak 24.

Nakon prestanka razloga zbog kojeg je bio privremeno odsutan s rada, vozač je obvezan javiti se dispečeru, a ostali prometni radnici svom operativnom nadređenom kako bi mogli biti raspoređeni na rad za sljedeći dan.

Članak 25.

Nakon privremene spriječenosti za rad, prometni radnik obvezan je svom neposrednom nadređenom predložiti dokaze kojima opravdava privremenu spriječenost.

Prometni radnik obvezan je upoznati se sa svim važećim promjenama nastalim u prometu za vrijeme njegove odsutnosti s rada.

Članak 26.

Prometni radnik dužan je dolaziti na rad psihički i fizički odmoran.

Zabranjeno je dolaženje na rad pod utjecajem alkohola, opojnih droga ili lijekova koji utječu na psihofizičke sposobnosti i na sposobnost upravljanja vozilima ili ih konzumirati za vrijeme rada ili vožnje.

Članak 27.

Prometni radnik za kojeg se po vanjskom izgledu ili njegovim postupcima sumnja da je pod utjecajem alkohola, opojnih droga ili lijekova koji utječu na psihofizičke sposobnosti i na sposobnost upravljanja vozilima, dužan je na zahtjev nadređene osobe, bez prisutnosti putnika, podvrgnuti se utvrđivanju radne sposobnosti.

Smatra li potrebnim, a radi pribavljanja dokaza, nadređena osoba može takvog radnika uputiti u nadležnu zdravstvenu ustanovu na vađenje krvi i uzimanje urina.

Prometni radnik dužan je na zahtjev ovlaštenog radnika ZET-a pristupiti preventivnoj kontroli alkometrom ili testerom na droge.

Članak 28.

Prometnog radnika, koji je zatečen na radu pod utjecajem alkohola, droga ili lijekova koji utječu na psihofizičke sposobnosti i na sposobnost upravljanja vozilima, nadređena osoba mora udaljiti s poslova te podnijeti pisano izvješće o povredi radne obveze.

Ako nadređena osoba ne može sama udaljiti radnika s radnog mjesta, mora pozvati policiju.

Članak 29.

Ukoliko prometni radnik odbije kontrolu alkometrom, odnosno kontrolu pregleda krvi i urina, smatra se da je na radnom mjestu zatečen pod utjecajem alkohola.

Članak 30.

Ako prometni radnik opazi da drugi prometni radnik radi pod utjecajem alkohola, droge ili lijekova koji utječu na psihofizičke sposobnosti i na sposobnost upravljanja vozilima, dužan je o tome odmah obavijestiti nadređenu osobu u prometu ili policiju.

Prometni radnik koji postupi suprotno, suodgovoran je s počiniteljem.

Članak 31.

Prometnog radnika moguće je uputiti na izvanredni kontrolni zdravstveni pregled s ciljem utvrđivanja tjelesne i psihičke sposobnosti za obavljanje redovitog posla.

Članak 32.

Prometnog radnika moguće je uputiti na izvanredni zdravstveni pregled i u slučaju:

- ako ne ostvaruje prosječne rezultate rada;
- ako ugrožava sigurnost u prometu;
- ako dovodi u opasnost ljudski život.

2. Postupak u slučaju izvanrednog događaja ili izvanrednog stanja u prometu

Članak 33.

U slučaju izvanrednog događaja u prometu, izazvanog elementarnim nepogodama ili ostalim nepredviđenim situacijama, a koji imaju za posljedicu poremećaj u redovitom odvijanju prijevoza putnika, moguć nastanak štete i slično, prometni su radnici dužni postupati na sljedeći način:

- o nastalom događaju obavijestiti operativnog nadređenog, a prema potrebi i policiju;
- prometnik je obavezan obavijestiti svog rukovoditelja, izvršnog direktora za promet, po potrebi izvršnog direktora za održavanje tramvaja, Direktora ZET-a, Zamjenika direktora ZET-a, glasnogovornika ZET-a, Gradski ured nadležan za poslove prometa i Gradski ured nadležan za upravljanje hitnim situacijama;
- prometnik je o nastalom događaju dužan obavijestiti dispečera u pogonu, a ovaj svog rukovoditelja;
- nastaviti rad bez obzira na istek radnog vremena sve do prestanka izvanrednog događaja, odnosno odobrenja operativnog nadređenog, nakon čega treba podnijeti pisano izvješće;
- poduzeti sve potrebne mjere radi uklanjanja i saniranja nastalog izvanrednog događaja.

Ukoliko izvanredni događaj preraste u izvanredno stanje, početak i prestanak izvanrednog stanja radnicima ZET-a objavljuje direktor ZET-a.

Prometni radnici koji se ne nalaze na radu obvezni su u slučaju izvanrednog stanja odazvati se pozivu upućenom putem sredstava javnoga priopćavanja ili na drugi način te što prije doći na mjesta određena pozivom.

3. Dužnost podnošenja izvješća

Članak 34.

Izvješće je svaka obavijest o izvanrednom događaju.

Prometni radnici dužni su podnositi izvješće o svim izvanrednim događajima nastalim za vrijeme obavljanja poslova.

Prometni radnik izvješće podnosi nadređenom u pravilu pisanim putem na tipskom obrascu, a može i usmeno, sukladno odredbama ovog Pravilnika.

Ukoliko neposredni nadređeni putem sustava radio veza, telefonom, obavijesti na oglasnoj ploči ili internom portalu pozove prometnog radnika na razgovor, isti se je dužan čim prije odazvati, osim ako nije opravdano odsutan (bolovanje, godišnji odmor, plaćeni ili neplaćeni dani). Nakon prestanka odsutnosti, prometni radnik je dužan pojaviti se na razgovoru.

Članak 35.

Pisano izvješće mora biti napisano hrvatskim jezikom, latiničnim pismom, čitljivo, a navodi moraju biti jasni, potpuni i istiniti.

Prometni radnik pisano izvješće mora podnijeti kad nastupe izvanredni događaji kojima je prouzročeno slijedeće:

- neredovitost u prometu zbog prometne ili druge nesreće;
- materijalna šteta na tramvaju, drugom vozilu ili infrastrukturi;
- ozljede ili smrtni slučajevi putnika, pješaka ili ostalih sudionika u prometu;
- sporovi s putnicima;
- kad nastupe ostali slični slučajevi.

Članak 36.

Pisano izvješće podnosi se u pravilu istog dana kad se događaj zbio i to nakon završetka rada.

Ukoliko nema tipskog obrasca izvješće treba sadržavati slijedeće podatke:

- ime, prezime i službeni broj podnositelja izvješća;
- datum podnošenja izvješća;
- mjesto, datum i vrijeme događaja;
- liniju, vozni red i spremišne brojeve tramvaja;
- opis i skicu događaja;
- podatke o ostalim osobama i vozilima sudionicima događaja;
- broj ozlijeđenih, poginulih;
- opis nastale štete;
- vrijeme trajanja zastoja u prometu;

- osobne podatke svjedoka događaja;
- podatke o službenim osobama koje su obavile očevid;
- opis poduzetih radnji podnositelja izvješća;
- ostale podatke bitne za događaj;
- potpis podnositelja izvješća.

Članak 37.

Svaki prometni radnik koji opazi da drugi radnik ponašanjem, radom ili propustom uzrokuje ili može prouzročiti opasnost u prometu za osobe ili imovinu, obvezan je istoga upozoriti na posljedice i nastojati ga spriječiti u takvom ponašanju te o tome obavijestiti operativnog nadređenog.

Prometni radnik koji postupi suprotno, suodgovoran je s počiniteljem.

Članak 38.

Operativni nadređeni je ovlašten prometnog radnika udaljiti iz prometa, ukoliko ga zatekne:

- da obavlja poslova na način opasan po sigurnost osoba ili imovine;
- da narušava ugled ZET-a;
- da se nepropisno odnosi prema putnicima i prometnim radnicima.

III. ODREDBE O SLUŽBI PRI IZLASKU I POVRATKU TRAMVAJA U SPREMIŠTE

1. Kretanje prometnih radnika u krugu spremišta

Članak 39.

Prometni radnik smije pri dolasku ili odlasku iz spremišta tramvaja koristiti samo one ulaze i izlaze koji su u tu svrhu određeni, te se kretati najkraćim određenim putem.

Članak 40.

Prometnim radnicima nije dozvoljeno:

- korištenje mobitela sa ili bez handsfree seta za vrijeme vožnje;
- nepotrebno zadržavanje u krugu spremišta;
- preskakivanje preko radnih kanala u spremištima;
- ulaženje u tramvaj ili izlaženje iz tramvaja u kretanju;
- prelaženje preko kolosijeka neposredno ispred nailazećeg tramvaja;
- provlačenje ispred tramvaja ili između sastavljenih vozila;
- vožnja na stubama, na spojnicama i zadržavanje na vratima tramvaja;
- zadržavanje na vratima spremišta neposredno prije polaska ili za prolaska tramvaja kroz vrata;
- zadržavanje ispod visećih tereta;
- penjanje na krov tramvaja;
- neovlašteno pokretanje tramvaja i diranje uređaja u tramvaju.

2. Početak službe u spremištu

Članak 41.

Vozač je obavezan javiti se dispečeru na rad 15 minuta prije početka rada određenog rasporedom rada, zbog pregleda i preuzimanja tramvaja i opreme, te propisane dokumentacije.

3. Oprema vozača tramvaja

Članak 42.

Za vrijeme obavljanja službe, vozač tramvaja mora imati sljedeću opremu:

- iskaznicu radnika ZET-a, kojom dokazuje pripadnost ZET-u;
- pravovaljanu vozačku dozvolu;
- dovoljnu količinu svih vrsta voznih karata;
- dovoljnu količinu sitnog novca;
- ostalu opremu kojom se po potrebi zadužio.

4. Pregled, preuzimanje i oprema tramvaja

Članak 43.

Pri preuzimanju tramvaja u spremištu vozač je obavezan pregledati tramvaj, radi utvrđivanja njegove ispravnosti i opremljenosti, a kod preuzimanja tramvaja na liniji, pregled se treba obaviti na prvom terminalu.

Prilikom preuzimanja tramvaja na liniji vozač koji predaje tramvaj dužan je upozoriti vozača koji preuzima tramvaj na sve uočene nedostatke, oštećenja ili prometne nesreće nastale tijekom prometovanja.

Članak 44.

Prilikom pregleda tramvaja u spremištu vozač treba pozornost usmjeriti na ispravnost i/ili stanje:

- vozačkog prostora;
- uređaja za upravljanje tramvajem;
- vozačkog stolca;
- vjetrobranskog stakla;
- brisača vjetrobranskog stakla;
- unutarnjeg i vanjskog zrcala;
- displeja za nadzor ulaska i izlaska putnika;
- uređaja za provjetranje i grijanje vozačkog prostora;
- registratora karata (validatora);
- putnog računala;
- sustava video nadzora;
- informacijskog displeja;
- smjerokaza;
- svjetala za osvjetljavanje pruge;
- vanjskog zvučnog signala;
- vrata i uređaja za otvaranje i zatvaranje vrata i signalizacije položaja vrata;

- putničkog prostora, sjedala i rukohvata;
- čistoće putničkog prostora;
- rasvjete putničkog prostora;
- kolnog ormara i prozora;
- vučnih spojnika;
- niskog napona;
- kočionih uređaja;
- zračnog pritiska u tramvajima koji su opremljeni zračnim uređajima;
- kontrolno signalnih uređaja;
- zaštitnih uređaja;
- opreme tramvaja iz članka 45. ovog Pravilnika.

Prilikom stavljanja tramvaja u pripremu vozač je dužan provjeriti:

- stanje niskog napona;
- zračni pritisak, ako je tramvaj opremljen zračnim uređajem.

Prije uključivanja u redoviti promet vozač je osobito dužan provjeriti učinkovitost kočionih uređaja, rad vrata i signalnih i komandnih uređaja.

Članak 45.

Opremu tramvaja čini:

- kolni list;
- informativne oznake (natpisne ploče, signalni brojevi linije, tablice broja voznog reda);
- aparat za gašenje vatre;
- pribor za pružanje prve pomoći;
- poluga za promjenu položaja skretnice;
- ključ za raskočivanje tramvajskih prikolica proizvođača ČKD;
- ključ za kutiju signalnog broja na tramvaju proizvođača ČKD;
- kreda za pisanje;
- ključ za vrata sanitarnih prostora na krajnjim stajalištima;

Vozač je odgovoran da informativne oznake budu istaknute na propisan način na za to predviđenom mjestu.

Članak 46.

Ukoliko vozač, prije izlaska u promet utvrdi nepravilnosti, oštećenja, neispravnost ili nedostatak opreme ili uređaja, pri izlasku mora o tome obavijestiti operativnog nadređenog ili ovlaštenu osobu Servisa tramvaja i postupiti po njihovim uputama.

Tramvaj s nedostacima i oštećenjima koje utječu na sigurnost ili tehničku ispravnost ne smije se upućivati u promet.

Članak 47.

Nedostatke ili oštećenja tramvaja ili opreme uočene prilikom prijema vozila, koja ne utječu na sigurnost ili tehničku ispravnost, vozač mora evidentirati u kolni list, što ovlaštena osoba servisa, odnosno vozač koji predaje tramvaj potvrđuju svojim potpisom u kolni list.

Članak 48.

Ukoliko vozač nije dao pisanu primjedbu, smatra se da je preuzeo ispravno i propisno opremljeni tramvaj.

Članak 49.

Tramvaj s nečistim vozačkim i putničkim prostorom i neispravnom opremom za registriranje karata u pravilu se ne smije iz spremišta upućivati u promet.

5. Vožnja tramvaja u krugu spremišta

Članak 50.

U spremištima treba voziti s najvećom pozornošću sukladno Pravilniku o vožnji tramvajskim vozilima unutar pogona ZET-a.

Brzina vožnje ne smije biti veća od 5 km/sat u hangarima, 10 km/sat na otvorenim kolosijecima, a zvučni signali smiju se davati samo u slučaju opasnosti.

Prije pokretanja tramvaja u spremištu, vozač se mora uvjeriti u to da je pruga slobodna, da se nitko od radnika ne nalazi pod tramvajem, u kanalu, na krovu tramvaja, između sastavljenih vozila i da na tramvajima i u njihovoj blizini nema ništa što bi moglo ugroziti njihovo pokretanje ili što bi se moglo oštetiti njihovim pokretanjem.

Vozač ne smije pokrenuti tramvaj u natkrivenom dijelu spremišta sve dok se nije uvjerio da su sva vrata na tramvaju zatvorena .

Vožnjom tramvaja ne smije se dovoditi u opasnost sigurnost osoba i ostalih vozila u spremištu.

U zatvoreni prostor spremišta vozač smije ući samo ako mu je svjetlosnim signalom prolazak dopušten.

Članak 51.

U zatvorenom prostoru spremišta i na skretnicama u krugu spremišta, osim u slučaju opasnosti, nije dopušteno sipanje pijeska.

Članak 52.

U spremištu vozač mora tramvaj zaustaviti tako da između zaustavljenih ili parkiranih tramvaja ostane slobodan prostor od pola metra.

Članak 53.

U spremištu vozač može tramvaj voziti unatrag samo uz suglasnost radnika servisa, razvrstača i onda kada na začelju, odnosno čelu tramvaja u pravcu kretanja, postavi osobu koja će mu davati signale i obavijesti da nema zapreke kretanju tramvaja

unatrag. (U tramvaju NT 2200, za vožnju unatrag mora se koristiti pomoćni pult za vožnju unatrag).

Osoba iz stavka 1. ovog članka mora obavještavati vozača o položaju skretnice, a u slučaju kad nije postavljena u potrebni položaj, osobno će je postaviti i obavijestiti vozača da može nastaviti vožnju unatrag.

6. Izlazak tramvaja iz spremišta

Članak 54.

Po završetku pregleda i preuzimanja tramvaja, pošto je utvrđena ispravnost i opremljenost, vozač izlazi iz spremišta na liniju prema utvrđenom voznom redu.

Pri izlasku iz spremišta vozač se prijavljuje u putno računalo i upisuje liniju i vozni red.

Vozač koji koristi neispravno putno računalo čini povredu radne obveze.

Pri izlasku iz spremišta na tramvaju moraju biti postavljene oznake broja linije, naziva ili smjera vožnje i oznaka broja voznog reda.

Noću i pri smanjenoj vidljivosti, unutrašnjost tramvaja pri izlasku iz spremišta i po ulasku u spremište mora biti osvijetljena.

IV. ODREDBE O OBAVLJANJU SLUŽBE NA LINIJI

1. Poznavanje karakteristika tramvajskih linija i tramvaja

Članak 55.

Vozač je dužan prije nastupa službe upoznati se sa svim karakteristikama tramvajskih linija i vozila na koje je raspoređen.

Vozač može biti raspoređen na sve linije i tramvaje za koje je prethodno pohađao obuku te smije obavljati samo onu službu koja mu je određena rasporedom rada ili usmenim rasporedom operativnog nadređenog.

2. Označavanje smjera vožnje

Članak 56.

Tramvaj mora biti označen brojem linije, oznakom odredišta vožnje i po potrebi relacijom kretanja.

Na redovnoj liniji, tramvaj mora na prednjoj i desnoj bočnoj strani imati oznaku broja linije i relacije vožnje ili odredišta, a na stražnjoj strani oznaku broja linije.

Relacija vožnje označava se nazivom početnog i krajnjeg stajališta ili samo krajnjeg stajališta, a po potrebi i mogućnosti i prolaznog.

Oznake iz ovoga članka mogu biti izvedene u obliku predočnika (displeja), natpisnih ploča, pokretnih traka te zvučne najave.

Ukoliko je u vozilo ugrađen predočnik (displej), vozači tramvaja dužni su ga upotrebljavati u skladu s propisanim uputama

Noću i za vrijeme slabe vidljivosti signalne oznake moraju biti osvijetljene.

Članak 57.

Za pravilno postavljanje signalnih oznaka odgovoran je vozač.

3. Praktična obuka

Članak 58.

Nakon položenog ispita za vozača tramvaja vozač mora proći praktičnu obuku vožnje tramvajem u redovitom prometu pod nadzorom odabranog iskusnog vozača (mentora).

Praktična obuka, nakon osposobljavanja za rad na radnom mjestu, obvezna je i za ostale prometne radnike

Praktična obuka traje najmanje 15 radnih dana, odnosno 105 sati vožnje , a nakon toga prometni radnik radi samostalno.

Članak 59.

Praktična obuka prometnog radnika iz članka 59. ovog Pravilnika obvezna je i u slučaju prekida rada dužeg od 6 mjeseci. Dužinu praktične obuke utvrđuje neposredni nadređeni.

Članak 60.

Mentor mora upućivati prometnog radnika iz članka 59. ovog Pravilnika u praktičan rad i obavještavati ga o svim pojedinostima i osobitostima koje se pojavljuju redovito u radu, osobito o onima koje nisu svakidašnje i uobičajene.

Članak 61.

Zbog sigurnosti prometa mentor mora biti uvijek uz radnika kojega podučava kako bi mogao, bude li potrebno, odmah intervenirati vlastitom radnjom u cilju sprečavanja nezgode koja bi se mogla dogoditi ili ublažavanja njene posljedice.

Članak 62.

Mentor mora bilježiti sva opažanja u vezi s praktičnom podukom i na kraju te obuke podnijeti pisano izvješće neposrednom nadređenom prometnog radnika kojeg obučava, uz potvrdu uspjeha praktične poduke.

Ako mentor ocijeni da prometni radnik na praktičnoj poduci ne obavlja poslove radnog mjesta onako kako je to propisano i ne prihvaća upute ili radi samovoljne radnje protivno prometnim propisima i ovog Pravilnika, mora o tome podnijeti izvješće neposrednom nadređenom radnika kojeg obučava i prije isteka roka praktične obuke.

Članak 63.

Prometni radnik iz članka 59. ovog Pravilnika mora se pridržavati odredbi ovog Pravilnika te uputa i naredbi mentora i obavljati njegove upute tako da se što potpunije osposobi i osamostali za vožnju tramvaja.

4. Održavanje voznog reda

Članak 64.

Prijevoz putnika na redovitim tramvajskim linijama obavlja se prema unaprijed utvrđenom voznom redu, dok se u prijevozu po narudžbi (ugovoru), odnosno za posebne potrebe, trasa kretanja i red vožnje utvrđuje za svaku vožnju posebno.

Članak 65.

Za pridržavanje voznog reda na liniji, odnosno za točnost polazaka s početno-krajnjih stajališta odgovoran je vozač tramvaja, ukoliko otpremu ne obavlja otpremnik.

Članak 66.

U slučaju potrebe, isključivo po nalogu operativnog nadređenog, vozač je obavezan primjenjivati izmijenjeni vozni red (skraćeno ili produženo vrijeme vožnje, mijenjati trasu kretanja i sl.). U slučaju izmjene trase kretanja, vozač je dužan putem razglasa u vozilu o tome obavijestiti putnike.

Članak 67.

U slučaju izvanrednog događaja u prometu, uslijed kojeg je nemoguće održavati planirani vozni red, vozač tramvaja obavezan je odmah obavijestiti sustavom veza prometnika ili operativnog nadređenog koji će odrediti postupak za svaki pojedini slučaj.

U izvanrednim događajima u kojima nije moguće održati postojeći vozni red i kad vozač nije u mogućnosti obaviti obvezu iz prethodnog stavka, potrebnu odluku donosi sam poštujući pri tome načelo da je sigurnost prometa važnija od pridržavanja vremena po voznom redu.

Zadnja vožnja (polazak na liniji) mora se obaviti točno prema voznom redu, a nije li to moguće, onda kasnije.

Članak 68.

Ukoliko je voznim redom predviđen spoj tramvaja sa tramvajem druge linije ili autobusom, ili ako se radi o zadnjoj vožnji na liniji, vozač je obavezan čekati da se taj spoj ostvari.

Ukoliko drugo vozilo kasni, vozač je dužan o situaciji obavijestiti prometnika u Centru i postupiti po uputama istog.

5. Otvaranje i zatvaranje vrata

Članak 69

Otvaranje i zatvaranje vrata na tramvajima obavlja vozač tramvaja ili daje dozvolu za otvaranje vrata ukoliko je tehnički moguća takva opcija.

Članak 70.

Vozač tramvaja smije otvarati vrata ili putnicima dati dozvolu za otvaranje vrata samo na stajalištima predviđenim za ulazak-izlazak putnika i za vrijeme trajanja izvanrednih događaja, kad je tramvaj zaustavljen i kad se uvjeri da se otvaranjem vrata ne ugrožava sigurnost putnika i ostalih sudionika u prometu.

Članak 71.

Zabranjeno je pokretanje i vožnja tramvaja sa otvorenim vratima.

Prilikom zatvaranja vrata potrebno je obratiti pozornost na ulazak i izlazak putnika. Posebnu pozornost treba obratiti na osobe s invaliditetom, trudnice, osobe starije životne dobi, osobe sa malom djecom u naručju ili u kolicima, te djecu predškolske dobi sa pratnjom.

Vrata se smiju zatvoriti tek kad je izlazak i ulazak putnika završen.

Zatvaranju vrata prethodi zvučni signal u trajanju od 1 do 5 sekundi. Za vrijeme trajanja signala zabranjen je svaki ulazak i izlazak.

Tramvaj kod kojeg se vrata ne mogu ispravno otvarati i zatvarati, neispravan je za promet.

6. Ulazak i izlazak putnika

Članak 72.

Ulazak i izlazak putnika dozvoljen je samo na tramvajskim stajalištima i dok je tramvaj zaustavljen.

Iznimno, uz povećanu pozornost, dopušten je izlazak iz tramvaja i izvan stajališta u slučaju izvanrednog događaja, kada je ugrožena sigurnost putnika ili uslijed duljeg vremenskog zastoja na trasi linije kao posljedice neispravnosti vozila, prometne nesreće, nestanka struje i sl.

Članak 73.

Ulazak i izlazak putnika obavlja se prema oznakama postavljenim na vratima tramvaja.

Prednja vrata motornih kola, ukoliko na vozilu nije drugačije označeno, služe prvenstveno za ulazak putnika, osobito onih koji kupuju voznu kartu, te za ulazak i izlazak osoba s invaliditetom, osoba starije životne dobi, trudnica, osoba s malom djecom u naručju ili u kolicima, te djece predškolske dobi sa pratnjom.

7. Ponašanje osoblja u tramvajima za vrijeme obavljanja službe

Članak 74.

Prometni radnici dužni su u tramvaju ponašati se službeno i pristojno.

Vozač za vrijeme vožnje mora imati vrata vozačke kabine zatvorena i osigurana od neželjenog otvaranja od strane putnika.

Prometni radnici koji nisu u službi ne smiju ulaziti niti se zadržavati u kabini vozača.

Vozač ne smije dopustiti da ga putnici ometaju u vožnji pa za vrijeme vožnje vozaču u pravilu nije dozvoljen razgovor s putnicima.

Vozač smije putnicima, kad prometne prilike to dopuste, davati samo kratke i jasne obavijesti vezane za odvijanje prometa.

Vozač je dužan potrebne obavijesti putnicima javiti putem razglasa.

Komuniciranje s prometnikom i eventualno drugim sudionicima posredstvom raspoloživih sustava veza vozač je obavezan obavljati na način propisan Pravilnikom o organizaciji i radu sustava veza ZET-a.

Tijekom vožnje vozaču nije dozvoljena uporaba uređaja za reprodukciju zvuka i slike sa slušalicama ili bez njih i mobilnog telefona sa ili bez handsfree seta.

Iznimno, mobilni telefon sa ili bez handsfree seta smije se koristiti u službene svrhe samo za vrijeme stajanja na stajalištu.

Članak 75.

Prometnim radnicima nije dozvoljeno pušenje u tramvaju.

8. Odnos prema putnicima

Članak 76.

Prometni radnici su dužni uljudno, uslužno i susretljivo odnositi se prema putnicima. Za vrijeme vožnje vozač ne smije razgovarati s putnicima.

Članak 77.

Sukobi (verbalni i fizički) s putnicima ili drugim osobama nisu dopušteni, a osobito prilikom nezgoda, smetnji ili zastoja u prometu.

Prometni radnik nikad ne smije odgovarati otresito, uvredljivo ili pogrдно, a bude li uvrijeđen mora se svladati i mirno odgovoriti ukoliko je odgovor nužan.

Ukoliko dođe do spora, a isti se ne može riješiti, vozač je dužan o tome izvijestiti prometnika u Centru i postupiti po njegovim uputama.

U slučaju spora ili sukoba sa putnicima ili drugim sudionicima u prometu, nakon završetka službe vozač je dužan napisati izvješće.

Članak 78.

Ako putnik čini štetu na tramvaju ili onečišćuje unutrašnjost, ometa rad prometnog radnika, ugrožava sigurnost vožnje, sigurnost osoba i imovine ili se nedolično ponaša, vozač ga putem razglasa mora upozoriti pa i uz prijetnju pozivanja policije.

Ako putnik ne postupi po traženju vozača, vozač o tome obavještava prometnika i pri tom ne napušta vozačku kabinu i dalje postupa po nalogu prometnika.

Nakon završetka službe prometni radnik je dužan podnijeti pisano izvješće.

Ukoliko putnik prethodno spomenutim radnjama načini štetu, dužan je nastalu štetu nadoknaditi.

Članak 79.

Vozačka kabina, za vrijeme dok se vozač u njoj nalazi, mora biti zaključana. U slučaju bilo kakvog sukoba sa putnicima ili ostalim sudionicima u prometu, vozač ne smije napuštati vozački prostor. U slučaju kvara na mehanizmu za zaključavanje vrata vozač treba tražiti intervenciju servisnog radnika da to popravi.

9. Odredbe za putnike

Članak 80.

Prilikom ulaska u tramvaj putnik je dužan unaprijed pripremiti voznu kartu.

Ako putnik pri ulasku u tramvaj nema karte, dužan ju je kupiti kod vozača.

Pri kupnji karte u vozilu putnik je dužan kartu platiti unaprijed pripremljenim sitnim novcem.

Članak 81.

U tramvaj ne smiju ulaziti osobe koje bi svojim ponašanjem, prtljagom ili stvarima koje unose u tramvaj mogle ugroziti sigurnost putnika, te osobe mlađe od šest godina bez pratnje odrasle osobe.

Članak 82.

Putnik u vozilu smije zauzeti samo jedno sjedalo.

Osobe s invaliditetom, starije i nemoćne osobe, osobe sa malom djecom i trudnice imaju prednost pri ulasku u tramvaj i prilikom zauzimanja mjesta za sjedenje.

Članak 83.

Putnik je dužan za vrijeme vožnje imati valjanu voznu kartu, koju je na zahtjev ovlaštene osobe prijevoznika dužan predložiti radi kontrole.

Ako putnik prilikom kontrole ne predloži valjanu voznu kartu dužan je ovlaštenoj osobi prijevoznika-kontroloru vozni karata dati vjerodostojne podatke o svom identitetu, radi podnošenja izvješća o počinjenom prekršaju.

Ukoliko putnik odbije dati podatke o svom identitetu kontrolor karata može zatražiti pomoć policijske uprave.

Članak 84.

Putnicima nisu dozvoljene radnje koje bi mogle ugroziti sigurnost prometa i ostalih putnika. Osobito nije dozvoljeno:

- unositi u vozilo prtljagu, stvari i životinje suprotno odredbama ovog Pravilnika;
- ometati prometno osoblje (odgovornu osobu u vozilu) u obavljanju službe;
- bacati otpatke i oštećivati vozilo i njegove oznake;
- konzumirati hranu, alkohol i pušiti u vozilu;
- ometati naplatu i kontrolu vozne karte, ulaznje i izlaznje iz vozila i smještaj putnika u vozilu;
- ulaziti u vozilo kad vozač (odgovorna osoba) u vozilu objavi da vozilo ne prima putnike ili je popunjeno;
- onemogućavati otvaranje i zatvaranje vrata kao i nasilno otvarati i zatvarati vrata na vozilu;
- naslanjati se na vrata;
- naginjanji se kroz otvorena vrata i prozore;
- ulaziti i izlaziti iz vozila za vrijeme trajanja zvučnog signala koji prethodi zatvaranju vrata;
- ulaziti i izlaziti iz vozila u pokretu, pridržavati se ili voziti se na vanjskom djelu vozila;
- vješati se o rukohvate u vozilu;
- ulaziti u vozilo neodjeveni ili odjeći koja je nečista u mjeri da može uprljati druge putnike ili vozilo;

- ulaziti u vozilo s koturaljkama i klizaljkama na nogama;
- u vozilu jesti sladoled, brzu hranu i konzumirati napitke;
- na bilo koji način ugrožavati i uznemiravati ostale putnike u vozilu.;
- predmete koji mogu ozlijediti, onečistiti, oštetiti ili uznemiriti putnike u vozilu ili prometno osoblje;

Vozač, ili drugi prometni radnik u vozilu, dužan je, ako uoči da putnik postupa protivno odredbama iz stavka 1. ovog članka, opomenuti putnika, a ukoliko i unatoč opomeni izvrši koju od navedenih radnji, zatražiti da napusti vozilo. Ukoliko to putnik ne učini, vozač obavještava prometnika u Centru i postupa po dobivenim uputama, a po potrebi može zatražiti i pomoć policije.

Članak 85.

Mjesta za sjedenje putnika u tramvajskom vozilu ne smiju zauzeti slijedeće osobe:

- radnici ZET-a u službenoj odjeći;
- predškolska djeca koja se prevoze besplatno;

Iznimno, kada se prevozi mali broj putnika, a sjedeća mjesta nisu zauzeta, navedene osobe smiju sjediti u tramvaju.

Članak 86.

Ulaskom u tramvaj putnik smije zauzeti samo jedno sjedalo. Putnik ne smije zauzeti slobodno sjedeće mjesto za nekog drugog putnika.

Ako su sva sjedeća mjesta u tramvaju zauzeta, vozač je dužan zamoliti mlađeg putnika da ustupi mjesto starijem, invalidu, trudnici, majci s djetetom u naručju i starijoj ili iznemogloj osobi.

U motornim kolima određena su i posebno označena mjesta za osobe s invaliditetom. Za vrijeme vožnje putnici se moraju držati za rukohvate u tramvaju.

Članak 87.

Prijevoz tramvajima nije dozvoljen:

- osobama koje su vidno pod utjecajem alkohola ili opojnih droga;
- osobama koje pokazuju znakove duševnog poremećaja;
- osobama koje ne mogu ili ne žele platiti usluge prijevoza;
- djeci do šest godina starosti bez pratnje odraslih osoba.

Djeca predškolske dobi primaju se na prijevoz samo u pratnji i pod nadzorom odrasle osobe.

Uz jednu osobu smije biti najviše troje predškolske djece, osim u slučajevima izvanrednih i ugovorenih vožnji.

10. Prijevoz prtljage

Članak 88.

Pod prtljagom podrazumijeva se predmet koji putnik unosi sa sobom u tramvaj radi prijevoza.

Putnik može u tramvaj unijeti ručnu prtljagu, dječja kolica, invalidska kolica, lovačku ili sportsku opremu (pušku u futroli bez naboja, skije, pribor za ribolov i slično) i ostalu

prtljagu koja svojim dimenzijama i svojstvima ne ugrožava sigurnost putnika i prometnog osoblja.

Dječja kolica s djetetom u njima, kolica koja nije moguće sklopiti ili invalidska kolica putnik može unijeti samo u tramvaje koji unutarnjim uređenjem imaju osiguran prostor za ta kolica. Putnicima je ulazak u te tramvaje dozvoljen samo na vrata označena simbolom za dječja ili invalidska kolica. Navedenim simbolom označena su vrata uz, za kolica osigurani prostor.

Putnik je dužan voditi brigu o svojoj prtljazi.

Prtljagu iz ovog članka potrebno je smjestiti na način da zauzima što manje prostora u vozilu, da ne ometa niti da na bilo koji način ne ugrožava ostale putnike i prometno osoblje.

Članak 89.

Putnicima je zabranjeno u tramvaj unositi predmete koji mogu ozlijediti, ugroziti život, zdravlje i imovinu putnika i prometnog osoblja kao što su: vatreno oružje, eksplozivne predmete i lakozapaljive tekućine;

Iznimno pripadnicima policije i hrvatske vojske kad su na službenom zadatku dopušteno je unošenje osobnog oružja u tramvaj sukladno posebnim propisima

11. Prijevoz putnika sa psima i malim domaćim životinjama (kućni ljubimci)

Članak 90.

Slijepi osobe imaju pravo u vozilo uvesti psa vodiča, osobe u invalidskim kolicima rehabilitacijskog psa, djeca s teškoćama u razvoju uz pratnju roditelja i terapijskog psa, a treneri pasa pse u školovanju. U vozilo se smije uvesti i pas/štenac na socijalizaciji u obitelji.

Psi iz ovoga članka moraju nositi službenu ormu.

Članak 91.

Dopušten je prijevoz kućnih ljubimaca (pas visine grebena do 30 cm, mačke i pitome male životinje) u odgovarajućim ručnim transportnim kutijama.

Dopušten je prijevoz kućnih ljubimaca pasa koji u grebenu imaju više od 30 cm, ako pas ima brnjicu i vodi se na kratkom povodcu, a vlasnik ima propisanu ispravu o upisu i cijepljenju protiv bjesnoće.

Putnik u vozilo može uvesti samo jednog kućnog ljubimca.

Putnik koji je uveo kućnog ljubimca u vozilo odgovoran je za njegovo ponašanje i sam će nadoknaditi štetu koju kućni ljubimac nanese drugim putnicima u vozilu ili onečisti vozilo tako da se vozilo mora povući u spremište na čišćenje.

Putnik iz ovoga članka dužan je:

- ulaziti na prednja vrata (uz vozača) i zadržavati se na prednjem dijelu vozila;
- nositi pribor za čišćenje fekalija;
- očistiti površinu u vozilu koju njegov kućni ljubimac onečisti.

Za prijevoz pasa plaća se pojedinačna karta, osim za dresiranog psa vodiča koji vodi slijepu osobu.

Zabranjen je prijevoz opasnih pasa, određenih posebnim propisima.

12. Naplata prijevozne usluge

Članak 92.

Prijevozna usluga putnika i prtljage plaća se sukladno Cjeniku za prijevoz putnika i prtljage u javnom prometu na područjima gdje ZET pruža uslugu prijevoza (u nastavku Cjenik), na način sadržan u Odredbama za primjenu Cjenika.

Članak 93.

Putnik je za vrijeme vožnje dužan imati valjanu voznu kartu.

Ulaskom putnika u tramvaj s ispravnom voznom kartom nastaje ugovorni odnos između putnika i ZET-a, na način da se putnik obvezuje pridržavati odredbi općih uvjeta prijevoza i ovog Pravilnika, a ZET se obvezuje za plaćenu naknadu, prevesti putnika do odredišta.

Članak 94.

Na zahtjev putnika vozač tramvaja obavezan je naplatiti prijevoznju uslugu, a po potrebi i provjeriti valjanost vozne karte.

Svakoga putnika kojemu se proda vozna karta potrebno je upozoriti da je odmah poništi u uređaju za poništavanje karata.

Vozač može putem razglasa u kolima povremeno upozoriti putnike na potrebu poništavanja odnosno kupnju vozne karte.

Članak 95.

Naplata prijevozne usluge podrazumijeva dužnost putnika da kupi voznu kartu, a dužnost vozača da istu izda.

Pri kupnji karte u vozili putnik je dužan prijevoznju uslugu platiti sitnim novcem.

Članak 96.

Ovlašteni prometni radnik koji kontrolira karte može od putnika oduzeti voznu kartu u slučaju kada putnik kartu koristi suprotno pravilima utvrđenim Cjenikom i Odredbama za primjenu Cjenika.

13. Zaustavljanje tramvaja na stajalištu

Članak 97.

Vozač je dužan zaustaviti tramvaj na svim stajalištima svoje linije (linije na kojoj prometuje) pa i onda kada u tramvaju nema putnika koji žele izaći i kada na stajalištu nema putnika.

Ulaženje i izlaženje putnika je dopušteno samo na stajalištu dok tramvaj stoji, osim u slučaju većih zastoja.

Vozaču je zabranjeno kretanje i vožnja tramvaja s otvorenim vratima.

Na stajalištu vozač mora zaustaviti tramvaj redovnim kočenjem tako da se čelo vlaka zaustavi u ravnini prometnog znaka stajališta. Vozač mora pri dolasku na stajalište voditi računa o sigurnosti osoba koje se nalaze na stajalištu.

Na dvostrukom stajalištu tramvaj se zaustavlja na prednjem stajalištu, a ako je ono zauzeto zaustavlja se na stražnjem stajalištu bez ponovnog zaustavljanja na prednjem, osim ako se na prednjem stajalištu, na za to predviđenom mjestu, nalazi slijepa ili slabovidna osoba s bijelim štapom ili psom vodičem.

14. Zaustavljanje tramvaja izvan stajališta

Članak 98.

Nije dopušteno zaustavljanje tramvaja izvan stajališta radi izlaska i ulaska putnika, osim ako je to potrebno iz prometno-sigurnosnih razloga.

Izvan stajališta tramvaj se može zaustaviti samo u sljedećim slučajevima:

- kada to zahtjeva situacija u prometu, odnosno regulacija prometa;
- kada je vozaču upućen znak za zaustavljanje od strane policije ili kontrolora ZET-a;
- ako se tramvaj ne može zaustaviti na redovitom stajalištu radi prepreke;
- u izvanrednim situacijama kao što su tehnička neispravnost vozila, prometne nezgode, prepreke na pruzi, stanje pruge i električne mreže, atmosferske smetnje, teže povrede ili smrt putnika u tramvaju i sl.;

15. Postupak u slučaju neispravnosti registratora karata

Članak 99.

Kada vozač ili drugi prometni radnik utvrdi neispravnost jednog ili više registratora karata, obavezan je nastaviti vožnju, nastojati o tome obavijestiti putnike i upućivati ih na ispravne.

Prometni radnik treba o neispravnosti registratora karata odmah obavijestiti prometnika, a ako to ne može, prvog operativnog nadređenog i postupiti prema dobivenim uputama.

16. Postupak vozača za vrijeme obavljanja kontrole

Članak 100.

Pri obavljanju kontrole u tramvaju, a na zahtjev kontrolora (prometa ili linijskog), vozač je obavezan omogućiti kontrolu i uvid u kolni list, vozne karte i po potrebi omogućiti i kontrolu utrška (ako ima obvezu prodaje karata), vozačku dozvolu i eventualno ostalu službenu evidenciju i dokumentaciju, kao i omogućiti pregled opreme vozača i vozila.

U slučaju bilo kakvih uočenih nepravilnosti od strane kontrolora, vozač je dužan postupiti po nalogu istog.

Prilikom kontrole karata, vozač tramvaja dužan je surađivati s kontrolorom karata.

17. Postupak na početno-krajnjem stajalištu

Članak 101.

Na krajnjem stajalištu zaključuje se prethodna vožnja i obavlja priprema za novu vožnju.

Vrijeme polaska vozač čeka na ulaznom stajalištu ukoliko voznim redom nije drugačije predviđeno, odnosno ukoliko nije izdan poseban nalog otpremnika ili drugog operativnog nadređenog.

Članak 102.

Po dolasku na krajnje stajalište, vozač je obavezan tramvaj zaustaviti na mjestu predviđenom za izlazak putnika i osigurati ga od pokretanja. Nakon toga treba u kolni list upisati obavljanu, tek završenu vožnju.

Članak 103.

Po dolasku na krajnje stajalište, nakon izlaska putnika, vozač mora pregledati unutrašnjost tramvaja kako bi utvrdio da li ima: izgubljenih, namjerno ostavljenih stvari, predmeta ili oštećenja i onečišćenja vozila te provjerio ispravnost registratora karata.

Ukoliko vozač utvrdi neko od tih stanja obavezan je o tome obavijestiti prometnika ili prvog operativnog nadređenog i postupiti po dobivenim uputama.

Pri snježnim padavinama i poledici, vozač je dužan na krajnjem stajalištu, kada je to moguće, sa stuba odstraniti snijeg i led.

Uoče li vozač ili ostalo prometno osoblje ispisane simbole ili natpise neprimjerenog sadržaja u unutrašnjem ili na vanjskom dijelu tramvaja, obvezni su o tome obavijestiti prometnika ili prvog operativnog nadređenog i postupiti prema dobivenim uputama.

Ako se vozač mora udaljiti iz tramvaja, dužan je osigurati ga od neželjenog samopokretanja i neovlaštenog korištenja i/ili (zaključati) zatvoriti vrata vozačke kabine.

Članak 104.

Na gornjem početnom stajalištu brdskih linija vozač mora svaki puta prije polaska pažljivo pregledati tramvaj. Na tom stajalištu vozač se ne smije udaljiti od tramvaja bez odobrenja operativnog nadređenog koji tada, umjesto njega, preuzima nadzor nad vozilom.

Odmah nakon pokretanja tramvaja sa stajališta, vozač mora prije svake vožnje nizbrdo ispitati ispravnost svih kočnica i uređaja za puštanje pijeska.

U slučaju bilo kakvog kvara obavezan je o tome obavijestiti prometnika ili prvog operativnog nadređenog i postupiti prema dobivenim uputama.

18. Postupak s nađenim stvarima

Članak 105.

Izgubljene stvari ili novac koje prometni radnik nađe u vozilu, čekaonici ili drugim službenim prostorijama, moraju se čuvati i najkasnije po završetku službe uz pisano izvješće predati dispečeru u spremištu ili na šalter za nađene stvari u Uredu karata.

U slučaju nađenih stvari, veće količine novca ili drugih stvari veće vrijednosti (nakit, razni dokumenti i slično) u vozilu, vozač je dužan odmah obavijestiti prometnika u Centru, te postupiti prema odredbama prethodnog stavka. Prometnik u Centru mora obavijestiti Ured za odnose s javnošću tj. Kontakt centar ZET-a.

Iznimno, a u dogovoru sa prometnikom, nađene stvari mogu se predati drugom vozaču ili kontroloru (linijskom ili prometa) uz primopredajni zapisnik.

Članak 106.

Prometni radnik koji je nađene stvari (otvorene zamotke, novčanike, torbice itd.) preuzeo na pohranu, dužan je iste pregledati uz prisutnost svjedoka. Ako je nađenu stvar preuzeo od putnika, dužan je zatražiti njegove osobne podatke i u njegovoj prisutnosti, a po mogućnosti s još jednim svjedokom, utvrditi sadržaj i vrstu nađenih stvari.

Članak 107.

U iznimnim slučajevima, kad se vlasnik izgubljenih stvari javi prometnom radniku za vrijeme službe, nađene stvari se mogu predati vlasniku.

U tom slučaju osoba koja se izjašnjava da je stvari izgubila, mora dokazati identitet osobnom iskaznicom i dokazati da su navedene stvari njezino vlasništvo. Vlasnik nađenih stvari mora primitak stvari pismeno potvrditi.

Potvrda o primitku izgubljenih stvari zajedno s osobnim podacima predaje se uz pisano izvješće dispečeru u spremištu ili na šalter za nađene stvari u Uredu karata.

Članak 108.

Pronađene stvari koje nisu predane na šalter za nađene stvari Ureda karata, radnik Ureda jedanput tjedno preuzima kod dispečera u spremištu uz Potvrdu o nađenim predmetima.

O svim predanim ili preuzetim pronađenim stvarima, Ured karata vodi zasebnu evidenciju, te iste uz popratnu Potvrdu predaje u Nalazni ured Policijske uprave zagrebačke.

Nalazni ured zaprimljene pronađene stvari, novac ili dokumente potvrđuje ovjerom i potpisom Potvrde o predaji istih.

U slučaju da vlasnik izgubljenih stvari iste zatraži na šalteru za nađene stvari Ureda karata provodi se postupak iz stavka 2. prethodnog članka.

Članak 109.

Ako putnik pokuša uzeti zaboravljene stvari mimo odredbi članka 109. stavak 2., a prometni radnik to opazi, dužan ga je u tome spriječiti.

Članak 110.

Sadržaj nađenih stvari mora se držati u tajnosti.

Razgledavanje sadržaja nađenih stvari obvezno je u prisutnosti svjedoka.

Pokušaj utaje nađenih stvari povreda je radne obveze.

19. Primopredaja službe na liniji

Članak 111.

Primopredaja službe obavlja se u vrijeme i na stajalištu određenom rasporedom rada. Na drugom mjestu, odnosno u drugo vrijeme, primopredaja službe nije dopuštena.

Vozač koji preuzima službu na liniji dužan je biti na mjestu primopredaje najmanje 10 minuta prije vremena određenog za početak službe

Prilikom dolaska na rad vozač se mora upisati u putno računalo, a na početno-krajnjem stajalištu i prijaviti se operativnom nadređenom, ako je isti raspoređen na rad na mjestu primopredaje službe.

Članak 112.

Vozač je dužan prilikom primitka službe upoznati se sa svim promjenama u prometu i ispravnosti tramvaja, a kada napušta službu dužan je vozaču koji preuzima tramvaj s punom odgovornošću prenijeti sve informacije o nastalim promjenama.

Upoznavanje sa stanjem tramvaja ne smije se obavljati pred putnicima.

Vozač kod prijema i predaje službe obavezan je propisno ispuniti kolni list.

Članak 113.

Vozač mora prilikom preuzimanja tramvaj pregledati te utvrditi njegovu ispravnost, kompletnost opreme i signalizacije na način propisan ovim Pravilnikom.

Vozač koji napušta službu dužan je obaviti sve pripreme kako bi se primopredaja službe pravovremeno obavila.

Prilikom preuzimanja tramvaja u prometu vozač koji predaje tramvaj dužan je upozoriti vozača koji preuzima tramvaj na sve uočene pogonske smetnje, nedostatke, oštećenja ili prometne nesreće nastale tijekom prometovanja.

Članak 114.

Ako vozaču ne dođe smjena na vrijeme, dužan je o tome obavijestiti operativnog nadređenog u Centru ili u spremištu te nastaviti s radom i postupiti po dobivenim uputama.

U slučaju nedolaska zamjene vozač ne smije ostaviti tramvaj bez nadzora.

U nemogućnosti osiguranja zamjene vozača, vozilo se prema uputi operativnog nadređenog treba povući u spremište.

Članak 115.

Ako tramvaj iz bilo kojeg razloga ne stigne u određeno vrijeme na mjesto propisano za zamjenu, vozač koji je na tom mjestu trebao nastupiti u službu treba se javiti operativnom nadređenom te postupiti prema dobivenim uputama.

Članak 116.

Vozač je obvezan na zahtjev operativnog nadređenog zamijeniti tramvaj i opremu kad to zahtijevaju prometno-tehničke potrebe.

20. Pravilno rukovanje tramvajem i njegovim uređajima

Članak 117.

Vozač je dužan u vožnji rukovati tramvajem i njegovim uređajima pravilno i savjesno vodeći prvenstveno brigu o sigurnosti u prometu i udobnosti putnika.

Uporaba i rukovanje uređajima na tramvaju dopuštena je samo na ispravan način, prema uputama proizvođača tramvaja te uputama i naredbama izdanim od operativnog nadređenog.

Vozač je dužan pridržavati se odredbi Protokola o primjeni sustava video nadzora u vozilima ZET-a.

21. Sastavljanje i rastavljanje tramvajskih vlakova

Članak 118.

Sastavljanje i rastavljanje tramvaja u pravilu se ne obavlja u prometu. Tramvaj se sastavlja u spremištu prije odlaska u redovit promet.

Ako je radnju potrebno obaviti u prometu, obvezno će se izvesti u prisutnosti radnika tramvajskog servisa ili interventne ekipe.

22. Pozornost vozača tramvaja u tijeku vožnje

Članak 119.

U tijeku vožnje vozač svu pozornost mora usmjeriti na prilike na pruži, u neposrednoj blizini pruge, na događanja u tramvaju te pratiti stanje cjelokupnog prometa na prometnici.

U cilju osiguranja što bolje (i potrebne) preglednosti vozač mora održavati čistoću vjetrobranskog stakla, obaju bočnih stakala na prednjem peronu motornih kola te vanjsko i unutarnje zrcalo (retrovizori) ako se nalazi u opremi tramvaja.

Vozaču nije dozvoljeno zaklanjati staklene površine u vozačkoj kabini.

23. Brzina vožnje

Članak 120.

Brzinu vožnje tramvaja na pruzi vozač je obavezan prilagoditi stanju pruge, vidljivosti i ostalim prometnim prilikama. Brzina kretanja tramvaja ne smije biti veća od 50 km/h.

Brzinu vožnje potrebno je smanjiti:

- ispred raskrižja bez obzira na prednost prolaska i način reguliranja prometa;
- u ulicama s intenzivnim motornim i pješačkim prometom, ispred križališta i skretnica;
- ispred zavoja i za vrijeme prolaska kroz zavoje;
- ispod mostova, nadvožnjaka, škola i bolnica;
- u uvjetima smanjene vidljivosti uslijed atmosferskih prilika;
- u slučaju lošeg stanja pruge, pružnih postrojenja ili kontaktne mreže, klizavih tračnica uslijed otpalog lišća i slično;
- u zoni stajališta i zaokretnica;
- prilikom približavanja tramvaju ili drugom vozilu koje se nalazi na pruzi;
- u slučaju nedostatka ili kvarova na uređajima tramvaja;
- kad je prometnom signalizacijom ograničena brzina kretanja.

24. Razmak između vlakova

Članak 121.

Ako se dva ili više tramvaja kreću istim smjerom jedan iza drugoga, najmanji razmak među njima mora biti toliki da se tramvaj može sigurno zaustaviti u slučaju iznenadne potrebe ili ako tramvaj ispred njega naglo zakoči i stane.

Za vrijeme vožnje udaljenost tramvaja u kretanju ne smije biti manja od 15 metara.

Minimalni razmak između tramvaja pri niže navedenim brzinama iznosi:

Brzina vožnje (km/h)	Razmak (m)
10	15
15	30
20	40
25	55
30	70
40	110
50	170

Ovaj razmak mora biti veći ako su tračnice klizave, za vrijeme magle i sl., a osobito na nizbrdici.

Navedeni podaci su orijentacijski. Izračunati su za idealne uvjete na tramvajskoj pruzi i za prosječnog vozača.

Vozač se ne smije pouzdati u to da će tramvaj ispred njega krenuti prije nego li se tramvaj kojim on upravlja zaustavi.

Razmak između zaustavljenih tramvaja na pruzi, osim u spremištu i mogućim drugim posebno određenim mjestima, ne smije biti manji od 5 metara.

25. Vožnja unatrag

Članak 122.

Vozaču u prometu nije dozvoljena vožnja tramvaja unatrag, osim u izvanrednim slučajevima.

Članak 123.

U izvanrednom slučaju vožnje unatrag, vozač mora postaviti prometnog radnika kao zaštitnika koji će upozoravati ostale sudionike u prometu da se tramvaj kreće unatrag i omogućiti sigurnu vožnju.

Prilikom vožnje unatrag preko skretnica, a prije pokretanja tramvaja vozač se mora uvjeriti u ispravan položaj jezička skretnice.

Na izlaznim skretnicama vožnja unatrag nije dozvoljena bez osiguranja jezička skretnice od pomicanja.

Ako je dužina vožnje unatrag veća od 5 m, putnici se ne smiju nalaziti u tramvaju.

26. Vuča i guranje tramvaja

Članak 124.

Guranje tramvaja obavlja se u prisustvu radnika Interventne ekipe pri čemu tramvaji moraju biti povezani krutom vezom.

Guranje je dopušteno brzinom 4-5 km/h i uz najveći oprez.

Za vrijeme guranja tramvaja vozač mora obratiti pažnju na događanja u prometu, posebice na pruzi i uz prugu u okviru svojih mogućnosti, a mora se pridržavati i postupati prema signalima dobivenim od zaštitnika tramvaja.

Gurani tramvaj mora se zaustaviti pred svakom skretnicom, križalištem i svakim raskrižjem prometnica na kojima vozila iz drugih prometnica imaju prednost prolaska. Na tim mjestima vožnja se može nastaviti tek po prethodno dobivenom signalu od zaštitnika tramvaja.

Za vrijeme vuče vozač tramvaja kojeg vuče drugo vozilo mora se nalaziti na svom vozačkom mjestu te svoju pozornost usmjeriti na prilike na pruzi i u neposrednoj blizini pruge. Ukoliko za vrijeme vuče primijeti neposrednu opasnost za sigurno kretanje ili neku drugu opasnost u blizini pruge, mora odmah zvučnim signalom upozoriti vozača vučnog vozila da se zaustavi.

27. Vožnja na mjestima izvođenja radova

Članak 125.

Na mjestima na kojima se obavljaju radovi na kolosijecima ili u njihovoj blizini, vozač mora smanjiti brzinu te brzinu tramvaja prilagoditi stanju u prometu kako bi se u svakom trenutku mogao zaustaviti u skladu s prometnim uvjetima i postavljenoj prometnoj signalizaciji. Preko takvog mjesta treba se prijeći oprezno.

28. Vožnja pokraj montažnih kola

Članak 126.

Prilikom vožnje pored montažnog vozila s kojeg se obavljaju radovi na kontaktnoj mreži vozač mora zaustaviti tramvaj dvadesetak metara prije tog vozila. Daljnju vožnju kroz radilište mora prilagoditi zahtjevima voditelja radova.

Prilikom prolaska pokraj montažnog vozila vozač tramvaja ne smije voziti brzinom većom od 5 km/h.

29. Vožnja vlaka na sporednim kolosijecima

Članak 127.

Sporedni kolosijek u pravilu je smještan na početnom stajalištu.

Na početnom stajalištu, na kojem tramvaje otprema otpremnik, vožnju tramvaja na sporedni kolosijek određuje on. Ako na početnom stajalištu nema otpremnika, vožnju na sporedni kolosijek određuje vozač tramvaja.

30. Vožnja preko križališta i skretnica

Članak 128.

Vozač je dužan oprezno i sa smanjenom brzinom približavati se svakom križalištu i svakoj skretnici, a brzina nailaska na skretnicu mora biti takva da se u slučaju potrebe može zaustaviti na siguran način, ispred skretnice.

Skretnički svjetlosni signal vozaču treba biti samo orijentacijski podatak o položaju jezička skretnice budući da uređaj može biti u kvaru (uopće ne pokazivati ili pogrešno označavati položaj jezička skretnice). Stoga je vozač dužan pogledom uvjeriti se da se jezičci skretnice nalaze u položaju za željeni smjer vožnje, te isključivo temeljem toga donijeti odluku o potrebi prebacivanja jezičaka skretnice ili o njihovom zadržavanju u određenom položaju.

Utvrđi li da jezičci skretnice nisu postavljeni za smjer kojim vlak mora proći, ili da jezičci skretnice ne prislanjaju točno uz tračnice, vozač mora pred skretnicom zaustaviti vlak i skretnicu mehanički postaviti u željeni položaj.

Ukoliko se jezičak skretnice nalazi pod vodom uslijed nevremena ili jakih kiša, vozač mora tramvaj zaustaviti pred skretnicom, provjeriti položaj skretnice ključem za skretnicu i po potrebi je postaviti u željeni položaj.

Članak 129.

Ako jezičke skretnice treba prebaciti električnim putem u drugi smjer, brzina vožnje prema kliznom kontaktu ne smije biti veća od 4 km/h.

Članak 130.

Brzina kretanja tramvaja na skretnicama i križalištima preko kojih prelazi uz zadržavanje smjera ne smije biti veća od 10 km/h, a na skretnicama i križalištima na kojima se skreće ne smije biti veća od 8 km/h.

Prilikom prolaska preko skretnice vozač je obavezan u vanjskom zrcalu pratiti kretanje tramvaja. Ukoliko primijeti da koje od postolja motornih kola ili prikolice kreće u neželjenom smjeru, mora odmah zaustaviti tramvaj.

Članak 131.

Prilikom nailaska na neispravnu skretnicu, vozač mora zaustaviti tramvaj i obavijestiti nadležnog radnika u Centru.

Da bi mogao prevesti vlak preko takve skretnice, neophodno je obaviti učvršćivanja jezička skretnica za željeni pravac, što rade ovlašteni radnici.

Članak 132.

Kočenje dodatnom (elektromagnetskom-tračničkom) kočnicom i ispuštanje pijeska na skretnicama dopušteno je samo u slučaju opasnosti. U takvim slučajevima vozač je dužan pregledati dodatne kočnice i javiti prometniku takav događaj, a prometnik je dužan organizirati čišćenje.

Članak 133.

Dok jedan tramvaj prelazi preko skretnice, vozač tramvaja koji ga slijedi mora se polagano približavati skretnici, a po potrebi treba i zaustaviti tramvaj ispred kliznog kontakta najave skretnice kako se skretnica ne bi prebacila u neželjeni smjer pod kotačima prednjeg vlaka. Vozač tramvaja koji slijedi smije krenuti prema kliznom kontaktu tek po prolasku posljednjih kotača prednjeg vlaka preko skretnice.

Ukoliko dođe do iskliznuća bilo kojeg postolja na tramvaju ispred, vozač tramvaja koji je iza njega ne smije proći najavu kliznog kontakta skretnice.

Članak 134.

Vozač tramvaja ne smije zaustaviti vlak neposredno ispred ili ispod samog kliznog kontakta električne skretnice osim u slučaju nužde.

31. Davanje prednosti prolaza

Članak 135.

Na raskrižju ili u susretu s drugim tramvajem, vozač mora propustiti tramvaj koji nailazi s njegove desne strane, osim ako postavljenim prometnim znakom nije drukčije određeno.

Članak 136.

Na zavojima, terminalima i spremištima na kojima su tramvajski kolosijeci položeni jedan uz drugi, a tramvaji se ne mogu mimoilaziti, prednost ima tramvaj koji se kreće vanjskim lukom, u odnosu na tramvaj koji se kreće unutarnjim lukom.

Tramvaj koji se kreće unutarnjim lukom mora pričekati na prolazak tramvaja koji se kreće vanjskim lukom.

Članak 137.

Ako se među kolosijecima koji su smješteni jedan uz drugi nađe pješak, vozač mora smanjiti brzinu, svjetlosnim ili zvučnim signalom upozoriti ga na svoju prisutnost, a po potrebi zaustaviti tramvaj. Ostale eventualne prepreke, ukoliko može, vozač mora otkloniti i tek tada nastaviti voziti.

32. Uporaba uređaja za kočenje

Članak 138.

Za trajno pridržavanje tramvaja na mjestu, vozač je dužan koristiti parkirnu kočnicu.

Napušta li vozač tramvaj, dužan ga je zakočiti parkirnom kočnicom te osigurati protiv neželjenog pokretanja.

Članak 139.

Za redovito zaustavljanje i pridržavanje tramvaja na stajalištu upotrebljava se pomoćna kočnica. Za vrijeme stajanja tramvaj mora biti zakočen pomoćnom kočnicom, kako se ne bi vlastitom inercijom pokrenuo bilo u kojem smjeru. Ako tramvaj stoji dulje, mora se zakočiti parkirnom kočnicom.

Članak 140.

Tramvaj koji tijekom rada na liniji, ostane bez kočnica ili s nesigurnom kočnicom za parkiranje, ne smije se rastavljati od vozila koje ga vuče ili gura, niti se smije ostavljati bez nadzora čak ni na ugibalištu ili parkiralištu.

Članak 141.

Tramvaj je neispravan za promet ako je na njemu bilo koja kočnica neispravna.

Takav tramvaj mora se bez putnika povući iz prometa. Brzina njegova kretanja pri tom ne smije biti veća od 10 km/h, odnosno brzina mora biti takva da vozač može zaustaviti tramvaj u svim situacijama u prometu.

Ukoliko tijekom vožnje sve kočnice u vlaku ostanu neispravne, tramvaj se mora uz pomoć drugog vozila odvući u spremište.

33. Vožnja i kočenje na pruzi MIHALJEVAC - DOLJE

Članak 142.

Za vrijeme vožnje na pruzi MIHALJEVAC - DOLJE vozači se posebno moraju pridržavati sljedećeg:

- a) smiju se voziti samo motorna kola s najmanje tri neovisne kočnice i uređajem za sipanje pijeska, u kojem uvijek mora biti dovoljna količina pijeska;
- b) brzina vožnje ne smije prijeći najveću dopuštenu brzinu koja je za svaki navedeni odsječak pruge označena posebnim internim prometnim znakom. Pri tome se ne smije dopustiti da vozilo dobije nekontroliranu inerciju (zamah);
- c) vozač na ovoj liniji ne smije ostaviti vozilo bez nadzora.

34. Održavanje čistoće u tramvajima

Članak 143.

Za sve vrijeme boravka tramvaja u prometu vozač je dužan voditi brigu o čistoći vozačkog prostora, a putnički prostor mora biti u čistom stanju.

Za vrijeme obavljanja službe, vozač je dužan na krajnjem stajalištu prije ulaska putnika u vozilo provjeriti unutrašnjost tramvaja.

Ukoliko se putnički prostor tramvaja tijekom vožnje znatno onečisti, tramvaj treba u dogovoru s operativnim nadređenim isključiti iz prometa.

35. Grijanje unutrašnjosti tramvaja

Članak 144.

Grijanje putničkog prostora u tramvaju dozvoljeno je uključiti ako tri (3) dana uzastopno vanjska temperatura padne ispod 5 °C, a po nalogu prometnika.

36. Vođenje dokumentacije tijekom rada

Članak 145.

Vozač tramvaja obavezan je evidentirati svoj rad i rad tramvaja u propisane obrasce, koristeći pri tome kemijsku ili drugu nebrisivu olovku. Podaci moraju biti ispisani latiničnim pismom, jasno, točno, uredno, čitljivo i ne smiju se brisati.

Neispravno upisani podaci moraju se precrtati tako da se mogu pročitati, a ispravni se upisuju pored precrtanih.

Članak 146.

Vozač tramvaja tijekom rada dužan je ispisivati kolni list za cijeli vlak.

Podatke u kolni list vozač treba upisivati redoslijedom vremena nastajanja.

Službeni broj, ime i prezime, kao i primjedbe upisuju se u kolni list prilikom nastupanja u službu, a podaci o predaji upisuju se pri predaji službe.

Podaci o obavljenim vožnjama upisuju se u kolni list nakon svake završene vožnje (na krajnjem stajalištu).

Ostale podatke vozač dužan je upisivati u kolni list, a odmah po nastanku određene radnje ili događaja i na način propisan ovim Pravilnikom.

U kolni list se moraju upisati sve obavljene vožnje, svi uočeni nedostaci, svako oštećenje na vozilu nastalo u prometu, kvar vozila, nezgodu, svaki zastoj duži od 5 minuta i svako odstupanje od redovite trase linije.

Kolni se list ispunjava prije izlaska iz spremišta i na početnom stajalištu.

Ako se u spremištu utvrde nedostaci, oštećenja ili kvarovi na tramvaju koji utječu na sigurnost prometa, oni se upisuju u kolni list, a vozač o tome obavještava nadležnog radnika servisa i operativnog nadređenog. Takav tramvaj ne smije izaći u promet sve dok se utvrđeni kvar ili nedostaci ne otklone, a ukoliko se nedostatak ili kvar utvrdi na liniji vozač to javlja prometniku ili prvom operativnom nadređenom i upisuje ga u kolni list.

Ako se u spremištu utvrde nedostaci, oštećenja ili kvarovi na tramvaju koji ne utječu na sigurnost prometa, upisuju se u kolni list, što nadležni radnik servisa potvrđuje svojim potpisom. Nakon toga takvo vozilo može izaći u promet.

Članak 147.

Prometni radnici koji obavljaju kontrolu, tijekom rada dužni su voditi evidenciju na propisanim obrascima.

38. Završetak rada i povratak tramvaja u spremište

Članak 148.

Vozač je dužan tramvaj vratiti u spremište u vrijeme i trasom određenom u voznom redu. Na putu u spremište tramvaj mora biti označen signalnim oznakama na način propisan ovim Pravilnikom.

Na putu u spremište tramvaj redovito prima putnike.

Na putu u spremište osobito nije dopušteno:

- kretanje tramvaja u spremište prije vremena ili drugom trasom nego što je to određeno voznim redom;
- prolaziti kroz stajalište bez zaustavljanja;
- voziti tramvaj brzinom većom od dopuštene.

Članak 149.

Prilikom povratka u spremište, vozač je dužan zaustaviti tramvaj na za to predviđenom stajalištu i tada svi putnici moraju napustiti vozilo. Ako pojedini putnici ne napuste vozilo, vozač ih je dužan putem razglasa upozoriti da se radi o posljednjem stajalištu prije ulaska tramvaja u spremište i da moraju napustiti vozilo. Ukoliko ni nakon upozorenja putnik/ci ne žele napustiti vozilo, vozač o tome obavještava prometnika u Centru i postupa po uputama, a prometnik traži intervenciju policije. U slučaju takvih incidentnih situacija, vozač je dužan podnijeti pisano izvješće neposrednom nadređenom.

Pri ulasku u spremište vozač je dužan tramvaj zaustaviti na mjestu određenom za preuzimanje tramvaja.

Članak 150.

Prije predaje tramvaja radnicima servisa, vozač je dužan zatvoriti sve prozore i krovne otvore na tramvaju, pregledati ima li u putničkom prostoru ostavljenih ili izgubljenih stvari, te pripremiti svu opremu zaduženu na vozilu za pregled.

Vozač tramvaja dužan je osobu zaduženu za preuzimanje vozila upoznati sa svim nedostacima i oštećenjima na vozilima i opremi. Pošto preuzimač izjavi da je tramvaj preuzeo, vozač je dužan isti odvesti u spremište.

U spremištu, vozač je dužan vozilo ispravno parkirati na mjesto koje mu odredi radnik zadužen za razvrstavanje tramvaja. Prije izlaska iz tramvaja vozač se treba odjaviti na putnom računalu, ugasiti tramvaj i osigurati tramvaj od samopokretanja. Ukoliko u vozilu pronađe izgubljene stvari, iste je dužan predati dispečeru uz primopredajni zapisnik.

V. ODREDBE O RADU PROMETNOG OSOBLJA S VOZIM KARTAMA

Članak 151.

Prometni radnici koji prodaju vozne karte u vozilima ZET-a dužni su prije početka rada kupiti dovoljnu količinu svih vrsta propisanih voznih karata na prodajnim mjestima ZET-a ili drugih ugovornih partnera.

Članak 152.

Prometni radnik zadužuje i kupuje vozne karte sukladno odredbama Odluke o načinu postupanja prometnog osoblja s voznim kartama.

Članak 153.

Neposjedovanje dovoljne količine voznih karata i neopravdano nepristupanje kontrolnom obračunu predstavlja povredu radne obveze.

Članak 154.

U slučaju promjene Cjenika voznih karata ili kontrolnog obračuna karata prometni radnik dužan je u propisanom roku, a najkasnije do dana stupanja na snagu novog Cjenika, obaviti primopredaju nevažećih karata u visini zadužene količine iz Odluke o načinu postupanja prometnog osoblja s voznim kartama, te zadužiti istu količinu i vrstu voznih karata prema važećoj promijenjenoj cijeni.

VI. ODREDBE O POSTUPCIMA ZA VRIJEME SMETNJI U TRAMVAJSKOM PROMETU

1. Pojam smetnji u tramvajskom prometu

Članak 155.

Pod smetnjama u tramvajskom prometu podrazumijeva se svaki događaj koji je nastao u tramvaju ili izvan njega, a koji utječe na redovitost u prometu i tehničku ispravnost tramvaja (npr. prometne nesreće, smetnje na pruzi, atmosferske smetnje,

tehnički nedostaci na sredstvima rada, nesposobnost prometnog osoblja za rad i ostali događaji u prometu).

2. Prometne nesreće

Članak 156.

Prometna nesreća je izvanredni događaj na pruzi ili cesti u kojoj je sudjelovalo najmanje jedno vozilo u pokretu i u kojoj je najmanje jedna osoba ozlijeđena ili poginula ili je u roku 30 dana preminula od posljedica te prometne nesreće ili je izazvana materijalna šteta.

Nesreće su: sudar, iskliznuće, nesreća na tramvajsko-cestovnom prijelazu, nalet tramvajskog vozila na osobu, požar i ostalo.

Članak 157.

Kod prometnih nesreća prometni radnik obavezan je primjenjivati zakonske propise i odredbe ovog Pravilnika radi ukazivanja pomoći ozlijeđenim osobama, uklanjanja smetnji i štete, te postupiti prema Uputi o postupcima u slučaju izvanrednog događaja u tramvajskom prometu.

Članak 158.

Prometnom nesrećom smatraju se sljedeći slučajevi:

- sudar i okrznuće tramvaja s tramvajem;
- sudar i okrznuće tramvaja s ostalim vozilima;
- nalet tramvaja na predmet na pruzi;
- iskliznuće tramvaja;
- prevrnuće tramvaja;
- nesreće s putnicima i pješacima (lakše i teže ozljede, te smrtni slučajevi).

Prilikom prometne nesreće u kojoj je sudjelovao tramvaj, vozač je, ukoliko nije ozlijeđen dužan postupiti na sljedeći način:

a) ako pri nesreći ima poginulih, ozlijeđenih ili je nastala veća materijalna šteta:

- obavijestiti prometnika i osigurati mjesto nesreće. Prometnik je po dobivenoj obavijesti o prometnoj nesreći dužan obavijestiti policiju i dalje postupati po njihovim uputama. Prema potrebi prometnik je dužan obavijestiti i hitnu pomoć, vatrogasce i ostale službe;
- ako u prometnoj nesreći ima ozlijeđenih, pristupa pružanju prve pomoći;
- ne dozvoljava promjenu stanja na mjestu nesreće (položaj vozila, tragovi kočenja, otpali predmeti s vozila, položaj ručice za vožnju i kočenje, zaštitne košare i dr.);
- postupiti prema ostalim odredbama Zakona o sigurnosti u prometu primjerice razmijeniti osobne i ostale podatke s ostalim sudionicima u nesreći, čekati dolazak policije radi obavljanja očevida i dalje postupati po njihovim uputama.

b) kod nesreća u kojima je počinjena samo materijalna šteta:

- vozač obavještava prometnika i postupa prema njegovim uputama. Prometnik je po dobivenoj obavijesti o prometnoj nesreći dužan obavijestiti policiju i dalje postupati po njihovim uputama. Prema potrebi prometnik obavještava i vatrogasce i ostale službe.

- postupiti prema ostalim odredbama Zakona o sigurnosti u prometu primjerice razmijeniti osobne i ostale podatke s ostalim sudionicima u nesreći, čekati dolazak policije radi obavljanja očevida.

Prilikom izlaska vozača iz tramvaja na javno prometnu površinu zbog prometne nesreće, otklanjanja zapreka, provjere kvara ili drugih razloga vozač mora obući upozoravajući prsluk.

Članak 159.

O svakoj prometnoj nesreći prometno osoblje obvezno je podnijeti pisano izvješće odmah po završetku službe, ili najkasnije 24 sata nakon nesreće.

Članak 160.

Pri svakoj prometnoj nesreći potrebno je radi utvrđivanja činjeničnog stanja uzeti podatke o svjedocima nesreće.

Potrebno je prikupiti i podatke o ostalim sudionicima u prometnoj nesreći, te nesreću detaljno opisati.

Članak 161.

Ako se u tramvaju, koji je imao prometnu nesreću zatekao drugi prometni radnik na obavljanju poslova ili u svojstvu putnika, nazočni je obvezan u slučaju nesposobnosti vozača koji je upravljao tramvajem, preuzeti njegove dužnosti propisane ovim Pravilnikom.

Članak 162.

Prometni radnici koji naiđu na mjesto nesreće dužni su o mjestu, vrsti i opsegu prometne nesreće obavijestiti prometnika ili drugog operativnog nadređenog, ukoliko to prethodno već nije učinio vozač tramvaja koji je sudjelovao u nesreći.

Članak 163.

Ukoliko u prometnoj nesreći ima smrtno stradalih osoba, vozač koji je sudjelovao u nesreći obvezno treba biti zamijenjen.

U ostalim slučajevima o potrebi zamjene vozača, odluku donosi neposredni ili operativni nadređeni na mjestu događaja.

Članak 164.

Tramvaj koji je sudjelovao u nesreći s težim posljedicama (smrt osobe, teža tjelesna povreda ili veća materijalna šteta), mora se povući u spremište bez putnika radi tehničkog pregleda i utvrđivanja tehničke ispravnosti. Ako je prisutna komisija istražnih organa ili sudski vještak, pregled se obavlja prema njihovim zahtjevima.

Članak 165.

Vozač koji je imao prometnu nesreću mora uz pomoć ostalih prometnih radnika poduzeti sve potrebno da se svi bitni tragovi u vezi s prometnom nesrećom očuvaju nepromijenjeni do dolaska policije na uviđaj. Osobito treba sprječavati kretanje mjestom na kojem se nalaze tragovi. Na tramvaju, do dolaska policije, uređaj za upravljanje i kočenje moraju ostati u stanju u kojem su bili u trenutku zaustavljanja tramvaja.

Vozač ne smije dopustiti da se tramvajem koji je sudjelovao u nesreći izvode bilo kakova pomicanja do dolaska policije, osim ako je to potrebno radi oslobađanja unesrećenih ili ako prijeti opasnost da izbije vatra ili nastane druga veća šteta.

Članak 166.

Tragovima prometne nesreće smatraju se: sve vidljive vanjske promjene nastale u svezi s prometnom nesrećom na kolniku, na tramvajskoj pruzi ili na vozilima koja su sudjelovala u nesreći,

Na vozilima koja su sudjelovala u prometnoj nesreći, najčešći tragovi su u obliku ogrebotina ili oštećenja na vanjskom dijelu vozila, tragovi boje drugog vozila, tragovi krvi, kose ili dijelovi odjeće unesrećenih osoba.

Članak 167.

Na svim vozilima koja su sudjelovala u nesreći važnim se tragom smatra položaj svih uređaja za upravljanje i kočenje, pokazivači smjera, kao i podaci iz ploče tahografa i uređaja za registriranje prijeđenog puta (tzv. crna kutija).

Nakon prometne nesreće:

- a) na tramvajima koji su opremljeni tahografom, ukoliko je potrebno, kontrolor prometa ili policija uzimaju tahografsku ploču radi očitavanja evidentiranih podataka;
- b) na tramvajima koji su opremljeni tzv. crnom kutijom kontrolor prometa zaključava uređaj kako bi se nakon povlačenja tramvaja u spremište mogli očitati podaci o vožnji tramvaja prije nesreće te ispunjava izvještaj u kojem se navode slijedeći podaci:
  - naziv događaja;
  - točno mjesto i smjer kretanja tramvaja;
  - vrijeme;
  - tip tramvaja;
  - uzrok zaključavanja crne kutije.

Članak 168.

U svim izvanrednim događajima u tramvajskom prometu s težim ili mogućim težim posljedicama prometnik mora odmah obavijestiti policiju, hitnu pomoć, vatrogasce (ukoliko iste već nisu obaviještene), svog rukovoditelja, dispečera vozaču nadležnog pogona (a on svog rukovoditelja), izvršnog direktora za promet, po potrebi izvršnog direktora za održavanje tramvaja, Direktora ZET-a, Zamjenika direktora ZET-a, glasnogovornika ZET-a, Gradski ured nadležan za poslove prometa i Gradski ured nadležan za upravljanje hitnim situacijama.

3. Postupak s osobama nastradalim u prometnoj nesreći

Članak 169.

U slučajevima prometnih nesreća u kojima se osoba nalazi pod vozilom, vozilo se ne smije pokretati. Potrebno je poduzeti mjere za što brže izvlačenje nastradale osobe ispod vozila.

U slučajevima u kojima je nastradalu osobu moguće osloboditi ispod vozila isključivo dizanjem vozila, prometnik je dužan na mjesto nesreće poslati dizalicu i radnike Interventne ekipe.

Ako se nastradala osoba nalazi između dva vozila tramvajskog vlaka, u cilju spašavanja nastradalog, pokretanje tramvaja dozvoljeno je s najvećim oprezom. Takvo pokretanje po mogućnosti treba obaviti vozač koji nije sudjelovao u toj nesreći.

Članak 170.

U slučaju opasnosti od nesreće ili po samom događanju prometne nesreće prometni je radnik dužan, ukoliko je potrebno, putnike umiriti i spriječiti izbijanje panike. Nije dopušteno raspravljati s putnicima o prometnoj nesreći i njezinim uzrocima.

4. Iskliznuće tramvaja

Članak 171.

Kad opazi da su neka kola u vlaku iskliznula, vozač je dužan odmah zaustaviti tramvaj kočnicom za opasnost.

Prilikom iskliznuća tramvaja radnici Interventne ekipe ili ostali za to osposobljeni radnici obavljaju sve radnje oko postavljanja kola u tračnice i odlučuju o načinu povlačenja tramvaja u spremište.

Tramvaj koji je iskliznuo iz tračnica obvezno se isključuje iz prometa i podvrgava izvanrednom tehničkom pregledu.

Odgovorni radnici zaduženi za održavanje pruga dužni su ocijeniti ispravnost tramvajske pruge za daljnje odvijanje redovitog prometa.

5. Raskinuti tramvajski vlak

Članak 172.

Pod raskinutim tramvajskim vlakom smatra se tramvaj s prikolicom kod kojeg su se nasilno rastavile spojnice među pojedinim kolima.

Kad prometni radnik primijeti da je došlo do raskinuća njegovog vlaka, dužan je osigurati vozila od neželjenog pokretanja i naleta nailazećeg vlaka, te odmah o tome obavijestiti prometnika ili prvog operativnog nadređenog.

Članak 173.

Vozač raskinutog vlaka, koji je noću i za vrijeme smanjenja vidljivosti ostao na pruzi neosvijetljen, mora na vrijeme i na udaljenosti od 100-150 metara zaustaviti sljedeći nailazeći vlak.

6. Smetnje na pruzi

Članak 174.

Prilikom smetnji na pruzi uslijed zakrčenosti pruge i kolnika ostalim vozilima, predmetima (drvo, kamenje i slično) uslijed oštećenja pruge ili radova na pruzi, vozač je dužan smetnje otkloniti sam ili uz pomoć ostalih osoba. U nemogućnosti da to učini sam, posebice kod smetnji uzrokovanih nepropisno zaustavljenim vozilima, dužan je obavijestiti prometnika ili prvog operativnog nadređenog i postupiti prema njihovim uputama.

Članak 175.

Prilikom nailaska na smetnje na pruzi, vožnja se smije nastaviti tek po njihovom uklanjanju ili po osiguranju dovoljnog prostora za siguran prolaz tramvaja.

Ukoliko je potrebno vozač je dužan izaći iz tramvaja, pregledati prugu i utvrditi mogućnost prolaska.

U izvanrednim slučajevima u kojima to zahtijeva sigurnost prometa, iz tramvaja moraju izaći i putnici dok se ne prođe opasna dionica ili dok se ne otklone smetnje.

7. Postupak vozača u slučaju smetnji i tehničkih neispravnosti

Članak 176.

U slučaju smetnji ili tehničkih neispravnosti na tramvaju ili elektroenergetskim postrojenjima, vozač je dužan u interesu sigurnosti prometa, sprečavanja materijalne štete i nepotrebnih zastoja, utvrditi uzroke smetnje odnosno kvara, a po potrebi i zaustaviti vozilo.

Vozač je dužan i poduzeti sve potrebne radnje na otklanjanju smetnji za koje je osposobljen (ispitati motore, ispitati i ispustiti zrak, raskočiti prikolice, spustiti oduzimač struje, ispitati napajanje vozila električnom energijom i sl.).

U slučaju nemogućnosti utvrđivanja i otklanjanja kvara, vozač je dužan o tome obavijestiti prometnika ili prvog operativnog nadređenog i postupiti u skladu s njegovim uputama.

8. Postupci u slučaju vremenskih nepogoda

Članak 177.

U slučaju pogoršanja vremenskih prilika (smanjenja vidljivosti, guste magle, snježne vijavice, jake kiše, izlivanje vode na prugu, poledice itd.), vozač je dužan vožnju prilagoditi nastalim uvjetima, po potrebi upaliti vanjsku i unutarnju rasvjetu, davati zvučne signale, a u krajnjem slučaju i zaustaviti tramvaj te poduzeti mjere osiguranja. O dionici trase i pogoršanim uvjetima obvezno je obavijestiti prometnika.

9. Iznenađna nesposobnost prometnih radnika za rad

Članak 178.

Ukoliko vozač za vrijeme službe osjeti nesposobnost za daljnji rad iz bilo kojeg razloga a koji bi mogao utjecati na sigurnost putnika, vozila i ostalih sudionika u prometu, dužan je odmah zaustaviti tramvaj na najpogodnijem mjestu i o tome obavijestiti prometnika, odnosno prvog operativnog nadređenog i postupiti prema njegovim uputama.

Članak 179.

Ukoliko za vrijeme vožnje vozač iznenada postane nesposoban za vožnju (nesvijest, srčani udar i sl.), tramvaj se može zaustaviti i bez vozača pomoću kočnica za opasnost, koje tada smiju aktivirati putnici.

Članak 180.

U svim slučajevima prekida službe, prije određenog vremena, prometno je osoblje dužno javiti se svom nadređenom.

Vozač tramvaja za vrijeme trajanja službe javlja se prometniku koji obavještava dispečera.

10. Postupak s oboljelim putnicima u tramvaju

Članak 181.

U slučaju iznenadne bolesti putnika u tramvaju, vozač je, odmah po saznanju, dužan zaustaviti tramvaj, oboljeloj osobi pružiti pomoć sam ili uz pomoć putnika, obavijestiti prometnika, te zatražiti od istog pozivanje Hitne medicinske pomoći.

Članak 182.

Ukoliko u tramvaju trudnicu iznenada uhvate trudovi ili počne porođaj, tramvaj treba zaustaviti, a vozač glasno upitati ima li među prisutnima osoba medicinske struke koje mogu stručno pomoći u nastaloj situaciji i putem prometnika zatražiti dolazak Hitne medicinske pomoći. Putnici trebaju napustiti tramvaj.

Članak 183.

U slučaju smrti putnika u tramvaju, tramvaj treba zaustaviti, putnike zamoliti da izađu te odmah obavijestiti prometnika, odnosno prvog operativnog nadređenog radi pozivanja Hitne pomoći i policije te postupiti prema njihovim uputama.

Članak 184.

U slučaju smrti putnika ili većeg onečišćenja putničkog prostora tramvaj se obvezno isključuje iz prometa i upućuje u spremište radi čišćenja i dezinfekcije.

U svim slučajevima nesreće putnika i ostalih sudionika u prometu prometno osoblje je dužno obavijestiti prometnika ili prvog operativnog nadređenog, a po završetku službe podnijeti pisano izvješće.

Članak 185.

Ukoliko u tramvaju nastupi ozljeđivanje, bolest ili smrt putnika, vozač je dužan, ukoliko je moguće, od ozljeđenih ili oboljelih osoba ili pak osoba koju tu osobu poznaju, uzeti osobne podatke radi upisa u Izvješće.

Ukoliko podatke iz stavka 1. ovog članka nije moguće dobiti od unesrećenog ili oboljelog, te podatke treba zatražiti od službene osobe koja obavlja uviđaj ili bolnice u koju je unesrećeni otpremljen.

11. Postupak u slučaju požara u tramvaju

Članak 186.

Dođe li do požara na tramvaju, vozač je obavezan zaustaviti tramvaj, isključiti glavnu automatsku sklopku, spustiti oduzimač struje i u tom ga položaju učvrstiti. Istovremeno treba zatražiti od putnika da odmah, bez panike, napuste tramvaj.

O požaru vozač obavještava prometnika radi pozivanja vatrogasne službe. U nemogućnosti uspostavljanja veze s prometnikom traži pomoć od drugih prometnih radnika ili putnika pri gašenju i hitnom pozivanju vatrogasne službe.

Ukoliko je tramvaj zahvaćen vatrom zaustavljen blizu objekata na koje se može prenijeti požar, a daljnja vožnja je moguća, vozač je nakon izlaska putnika obavezan vožnju nastaviti dok se dovoljno odmakne od takvih objekata.

Vozač je dužan vatru pokušati ugasiti aparatom za gašenje požara iz opreme njegovog tramvaja, a prema potrebi i iz tramvaja koji se nađu u neposrednoj blizini.

Tramvaj na kojem je došlo do požara treba pokušati odvojiti od ostalih vozila u sastavu vlaka koja nisu zahvaćena požarom.

Ako u požaru izgori uže oduzimača struje, treba hitno preko prometnika zatražiti isključenje napona u tom sektoru.

Nakon gašenja požara tramvaj se isključuje iz prometa radi utvrđivanja i otklanjanja uzroka požara.

O svakom požaru u tramvaju vozač je dužan podnijeti pisano izvješće kao i o svakom korištenju vatrogasnog aparata.

12. Dužnost ukazivanja pomoći pri smetnji u prometu

Članak 187.

Prometni radnik koji se zatekne u tramvaju ili na mjestu smetnje koju ima drugi prometni radnik, obavezan je provjeriti o kakvoj se smetnji radi i u granicama svojih mogućnosti ukazati pomoć.

Ukoliko zbog smetnji u prometu putnici ne mogu nastaviti vožnju istim tramvajem, vozač sljedećeg tramvaja obvezno preuzima putnike, te o tome obavještava prometnika.

13. Održavanje prijevoza tijekom smetnji i izvanrednih događaja

Članak 188.

O smetnji ili izvanrednom događaju u tramvajskom prijevozu, vozač je dužan obavijestiti prometnika ili prvog operativnog nadređenog na terenu.

Ukoliko je zbog zastoja, izazvanog smetnjama ili izvanrednim događajem, neophodna izmjena kretanja tramvajskih linija, vozač je dužan putem razglasa ili na neki drugi način obavijestiti putnike o razlozima zastoja i o promjeni trase linije, te o mogućnosti prelaska na ostale linije.

Članak 189.

Nakon otklanjanja smetnji i posljedica izvanrednih događaja, vozač je dužan obavijestiti prometnika da su iste otklonjene i da se promet može uspostaviti.

Nakon primljene obavijesti iz stavka 1. ovog članka prometnik izdaje nalog za uspostavljanje redovitog tramvajskog prometa.

Naloge prometnika moraju poštivati svi prometni radnici.

VII. SIGNALNI RED U TRAMVAJSKOM PROMETU

1. Pojam signala

Članak 190.

Signali u tramvajskom prometu su znakovi određeni ovim Pravilnikom koji služe za brzo i sigurno obavješćavanje i sporazumijevanje prometnog osoblja međusobno , i prometnog osoblja s ostalim sudionicima u prometu te za obavješćavanje putnika.

2. Signali za pokretanje i zaustavljanje tramvaja

Članak 191.

Vozač kontrolira izlaženje i ulaženje putnika. Pošto se uvjeri da su svi putnici ušli ili izašli, zatvara vrata i nakon paljenja signalne žaruljice koja označava da su vrata zatvorena kreće sa stajališta.

Prije pokretanja tramvaja vozač mora utvrditi može li pokrenuti vlak bez ugrožavanja putnika, ostalih sudionika u prometu ili imovine.

Vozač mora zaustaviti tramvaj ako uoči opasnost kojom se ugrožavaju životi putnika ili ostalih sudionika u prometu ili može nastati veća materijalna šteta.

Članak 192.

Na početnom stajalištu tramvaje otprema otpremnik. Na njegov znak, koji označava vrijeme polaska tramvaja, vozač postupa prema članku 193. ovog Pravilnika.

Znak za polazak otpremnik daje stojeći u ravnini pročelja tramvaja, osim ako je početno stajalište opremljeno elektronskim informativnim uređajima (svjetlosnim, zvučnim).

Nema li na početnom stajalištu otpremnika, vozač tramvaja kreće sa stajališta prema voznom redu ili nalogu prometnika.

3. Signali prilikom vožnje unatrag u ili sa sporednog kolosijeka

Članak 193.

Signal "gotovo"

Daje ga operativni nadređeni ili druga osoba određena kao zaštitnik vlaka jednim zvučnim signalom za vrijeme stajanja tramvaja. Na taj signal vozač mora biti pripravan za vožnju unatrag.

Signal "vozi natrag"

Daje ga operativni nadređeni ili druga osoba određena kao zaštitnik vlaka, povikom ili zviždajkom, pošto je osigurala nesmetano kretanje tramvaja unatrag.

Signal "vozi dalje"

Daje ga operativni nadređeni ili druga osoba određena kao zaštitnik vlaka jednim zvučnim signalom, a ponavlja se u odmjerenim razmacima. Kod vožnje unatrag primjenjuju se po potrebi i signali "zaustavlja" i "stoj", prema trenutačnom stanju na pruzi.

4. Signali za reguliranje tramvajskog prometa na terminalu i ulazu u spremište

Članak 194.

Na terminalima gdje postoje svjetlosni signali (semafori) radi reguliranja prolaza tramvaja, žuta vodoravna crta znači zabranu vožnje, žuta okomita ili kosa crta označava slobodnu vožnju za smjer koji pokazuje.

Na ulazu u spremište crveno svjetlo označava zabranu vožnje u spremište, a zeleno slobodnu vožnju.

5. Signali kod sastavljanja i postavljanja tramvaja

Članak 195.

Signal "polagano"

Daje ga sastavljač vlaka gibanjem ispružene ruke (gore-dolje), a po potrebi i povikom. Na taj signal vozač se polagano približava kolima koja treba spojiti i zaustavlja se pred njima na razmaku potrebnom za sastavljanje.

Signal "stoj"

Daje ga sastavljač vlaka povikom vozaču kad je tramvaj stigao na razmak potreban za sastavljanje. Na taj signal vozač mora tramvaj odmah zaustaviti. Ako je potrebno

daljnje približavanje ili odmicanje tramvaja radi sastavljanja, sastavljač će vozaču povikom označiti za koliko još treba tramvaj primaknuti ili odmaknuti.

Signal "gotovo"

Daje ga sastavljač vlaka povikom pošto je obavio sve radnje u svezi sa sastavljanjem odnosno rastavljanjem vlaka i pošto je izašao iz prostora između kola. Na taj signal vozač ne smije pokrenuti vlak nego mora čekati signal "gotovo" od zaštitnika vlaka.

6. Signali prilikom guranja tramvaja

Članak 196.

Signal "zaustavljanje"

Daje ga vozač guranog tramvaja s dva zvučna signala, a ponavlja se po potrebi. Na taj signal, vozač koji gura zaustavlja tramvaj redovitim kočenjem. U kočenju sudjeluje i vozač guranog tramvaja ako su neke od kočnica tramvaja ispravne.

Signal "gotovo"

Daje ga vozač stražnjeg tramvaja jednim zvučnim signalom za vrijeme stajanja tramvaja, pošto je primio signal od sastavljača da je vlak sastavljen. Na taj signal vlak se još ne pokreće.

Signal "naprijed"

Daje ga vozač guranog tramvaja s dva zvučna signala pošto se uvjerio da za pokretanje vlaka nema zapreka. Po dobivenom signalu vozač stražnjeg tramvaja pokreće vlak ne čekajući daljnje signale.

Signal "stoj"

Daje ga vozač guranog tramvaja stalno isprekidanim ili neprekidanim davanjem zvučnih signala sve dok se vlak zaustavi, odnosno dok vozač koji gura vlak nije počeo kočiti. Na takav signal vlak se zaustavlja kočenjem za opasnost.

7. Signali koji se daju izvan tramvaja

Članak 197.

Izvan kola daju se signali vozaču kad treba s pruge ili sa stajališta izdati naredbu ili priopćenje u vezi sa sigurnošću prometa, s kretanjem ili zaustavljanjem tramvaja.

Članak 198.

Signale izvan tramvaja mogu dati:

- kontrolor ili drugi operativni nadređeni;
- tehničko osoblje prilikom otklanjanja smetnji, radova na pruži, u blizini pruge ili na kontaktnoj mreži;
- radnici Hrvatskih željeznica i Ministarstva unutarnjih poslova.

Članak 199.

Signal izvan tramvaja daju se mahanjem ruke ili položajem ruke ili tijelom, zviždaljkom, a u određenim slučajevima i povikom.

Noću se određeni signali mogu davati i svjetiljkom.

Članak 200.

Signal koji se daju izvan kola:

Signal "zaustavljaj"

Daje ga osoba iz članka 200. ovog Pravilnika ako tramvaj treba zaustaviti na određenom mjestu redovitim kočenjem.

Signal se daje gibanjem ispružene ruke u smjeru gore-dolje ili držanjem uzdignute ruke uvis prema dolazećem vlaku, sve dok se vlak ne zaustavi, isprekidanim znakom zviždaljkom ili povikom "zaustavljaj".

Signal "polagano"

Daje ga osoba iz članka 200. ovog Pravilnika gibanjem ispružene ruke u smjeru gore-dolje ili povikom "polagano". Po potrebi signal treba ponavljati, osobito noću ili pri slaboj vidljivosti.

Signal "gotovo"

Daje ga osoba iz članka 200. ovog Pravilnika, pošto se uvjerila da nema zapreke za pokretanje vlaka. Signal se daje pružanjem ruke u vodoravni položaj okomito na smjer vožnje, jednim znakom zviždaljke ili povikom "gotovo".

Signal "naprijed"

Daje ga osoba iz članka 200. ovog Pravilnika. Signal se daje zviždaljkom ili povikom "naprijed" uz mahanje ruke u smjeru vožnje.

Signal "stoj"

Daje ga osoba iz članka 200. ovog Pravilnika ako opazi da se dogodila nezgoda ili da prijete opasnost za sigurnost prometa, osoba ili imovine. Signal se daje isprekidanim ili neprekidanim zviždanjem zviždaljkom, povikom "stoj" ili držanjem uzdignute ruke uvis prema dolazećem vlaku, sve dok se vlak ne zaustavi.

8. Pružni signali tramvajskog prometa

Članak 201.

Pružni signali su oznake koje služe samo za tramvajski promet, koje upozoravaju vozača da na određenom mjestu upravlja s tramvajem na određeni način. Pružni signali mogu biti stalni ili povremeni i postavljaju se na stupove pored pruge ili se vješaju na ovjes kontaktne mreže.

Članak 202.

U tramvajskom prometu upotrebljavaju se sljedeći stalni pružni signali:

Signal broj 1:

Obvezna uporaba električne kočnice.

To je ploča u obliku četverokuta bijele boje s crnim rubom veličine 10 x 30 cm, a postavlja se na nizbrdici ili silaznim rampama gdje je pad veći od 10 promila.

Signal broj 2:

Pružni rasklopac.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 30 x 30 cm na kojoj su dva vanjska vodoravna polja žuto-narančaste boje, a srednje polje bijele boje.

Na mjestu gdje je postavljen ovaj signal vozač za vrijeme prolaska oduzimača struje ispod rasklopca obvezno treba isključiti struju.

Signal broj 3:

Pružna sklopka.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 30 x 30 cm na kojoj su dva vanjska, vodoravna polja zelene boje, a srednje polje bijele boje.

Na mjestu gdje je postavljena ovaj signal vozač ne mora isključiti struju.

Signal broj 4:

Klizni kontakt električne skretnice.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 30 x 30 cm na kojoj je upisano slovo "S". Ovaj signal označava mjesto gdje se nalazi klizni kontakt električne skretnice.

Signal broj 5:

Ograničenje brzine.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 30 x 30 cm, okrenuta jednim kutom prema gore, a drugim dolje, s crvenim rubom i žutim poljem u kojemu je brojkama označena najveća dopuštena brzina u km/h, a postavlja se na ovjesu kontaktne mreže.

Signal broj 6:

Prestanak ograničenja brzine.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 30 x 30 cm okrenuta jednim uglom prema gore, a drugim prema dolje, žute je boje s koso šrafiranim crtama, a na ploči je brojkama označeno ograničenje brzine u km/h, koje prestaje važiti.

Signal broj 7:

Zabrana mimoilaženja dvaju vlakova u zavoju.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 40 x 30 centimetara bijele boje. U polju ploče ucrtana su dva simbola tramvaja plave boje, a između tramvaja dvije crvene višekrake zvijezde koje simboliziraju mogućnost okrznuća tramvaja u zavoju. Postavljaju se ispred zavoja u kojemu nije omogućeno nesmetano mimoilaženje dvaju tramvaja, ako u mimoilaženju sudjeluju kola ČKD ili četveroosovinska motorna kola proizvodnje "Đuro Đaković".

- 7 a) u lijevom zavoju
- 7 b) u desnom zavoju

Signal broj 8:

Početak uspona odnosno spusta.

To je ploča postavljena na stupu s desne strane uz tramvajsku prugu. Signal koji označava uspon ima bijelo polje sa šiljkom okrenutim prema gore, a signal koji označava spust, sa šiljkom okrenutim prema dolje. Ostatak ploče obojen je crno.

U bijelom polju upisane su dvije brojke, gornja crvena brojka označava nagib uspona, odnosno spusta u promilima, a donja crna brojka označava dužinu takve pruge u metrima.

Signal broj 9/1:

Graničnik.

To je crno-bijelo-crni ili bijelo-crno-bijeli znak na prometnoj ili pješačkoj površini, a označava granicu postavljanja vlaka tj. predviđenu točku zaustavljanja tramvaja na određenom mjestu tramvajskog kolosijeka ili stajališta.

Signal broj 9/2:

Graničnik.

To je žuta crta različitih dimenzija sukladnih prometnim zahtjevima. Postavlja se na posebni stup ili stup kontaktne mreže, 50 cm iznad zemlje. Označava sigurnosni profil tramvajske pruge i predviđenu točku zaustavljanja tramvaja.

Signal broj 10:

Oznaka pješačkog prijelaza.

To je stup uz tramvajsku prugu visok 1,20 metara obojen crveno-bijelo-crno, a postavlja se na pruzi MIHALJEVAC-DOLJE, oko 25 metara prije pješačkog prijelaza. Pred tim signalom za vrijeme magle vozač mora smanjiti brzinu i dati zvučni signal.

Signal broj 11:

Obvezno zaustavljanje prije električnog kontakta.

To je ploča u obliku četverokuta veličine 30 x 30 centimetara, okrenuta jednim kutom prema gore, a drugim dolje, s dvostrukim crvenim rubom i bijelim poljem u kojemu je upisano crno slovo **S**, a postavlja se na ovjesu kontaktne mreže ili na posebnom stupu. Pred tim signalom vozač mora obvezno zaustaviti tramvaj kada vlak ispred njega svojim zadnjim dijelom nije prešao jezičke skretnice.

Signal broj 12:

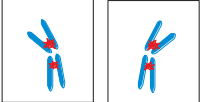

Graničnik.

Upozorenje vozačima na pridržavanje propisane brzine kretanja pri izlasku iz zavoja.

To je istostranični trokut žute boje duljine stranica 80 centimetara iscrtan na 35 metara nakon izlazne skretnice unutar tračnica, tj. mjesto od kojeg vozač može ubrzati nakon izlaska tramvajskog vlaka iz zavoja.

Grafički prikaz signala navedenih u ovom članku od broja 1 - 12 sastavni je dio ovog Pravilnika.

**PREGLED SIGNALA KOJI SE PRIMJENJUJU U TRAMVAJSKOM PROMETU
I SIGNALA KOJI VRIJEDE SAMO ZA TRAMVAJSKI PROMET**

Sig. broj	Naziv signala	Oblik signala	Isticanje signala	Opis signala u članku	Napomena
1	Obvezna upotreba električne kočnice		Na ovjesu kontaktne mreže	202	Signal označuje mjesto na kojem vozač treba obvezno upotrijebiti električno kočenje
2	Pružni rasklopac, obvezno isključenje struje		Na ovjesu kontaktne mreže	202	Signal označuje mjesto na kojem vozač treba obvezno isključiti struju
3	Pružna sklopka		Na ovjesu kontaktne mreže	202	Signal označuje mjesto gdje vozač ne mora isključiti struju, ako je pružna sklopka uključena
4	Klizni kontakt električne skretnice		Na ovjesu kontaktne mreže	202	Signal označuje vozaču mjesto gdje se nalazi klizni kontakt električne skretnice
5	Ograničenje brzine		Na ovjesu kontaktne mreže	202	
6	Prestanak ograničenja brzine		Na ovjesu kontaktne mreže	202	
7	Zabrana mimoilaženja dvaju tramvaja u zavoju 7 a) u lijevom zavoju		Na ovjesu kontaktne mreže 7 b) u desnom zavoju	202	Označava mjesto gdje se u zavoju ne mogu mimoći dva tramvaja
8	Početak uspona, odnosno spusta		Na stupu uz prugu	202	Gornja crvena brojka označava nagib odnosno spust u promilima, a donja crna brojka u metrima
9	Graničnik 9/1 Graničnik 9/2		Postavlja se na prometnoj ili pješačkoj površini Postavlja se na prometnoj površini, na noseći stup kontaktne mreže ili posebni stup	202	Označava granice postavljenja vlaka na određenom mjestu tramvajske pruge
10	Oznaka pješačkog prijelaza		Stup visok 1,20 m postavlja se uz tramvajsku prugu	202	Označava pješački prijelaz na pruzi Mihaljevec - Dolje na udaljenosti od 25 m prije stajališta
11	Obvezno zaustavljanje prije električnog kontakta		Na ovjesu kontaktne mreže ili na posebnom stupu	202	Signal označava mjesto gdje vozač mora obvezno zaustaviti tramvaj do vlak ispred njega svojim zadnjim dijelom nije prešao jezičke skretnice
12	Graničnik		Istostranični trokut žute boje duljine stranice 80 cm, iscrtan unutar tračnica na 35 metara nakon izlazne skretnice.	202	Označava mjesto od kojeg vozači mogu povećati brzinu nakon izlaska tramvaja iz zavoja.

9. Skretnički signali

Članak 203.

U tramvajskom prometu upotrebljavaju se sljedeći skretnički signali:

- a) vožnja za ravno označava se bijelo-žutom strelicom na kutiji ili semaforskoj lanterni s desne strane iznad skretnice;
- b) vožnja u skretanje ulijevo ili udesno označava se zelenom strelicom na kutiji ili semaforskoj lanterni s desne strane iznad skretnice;
- c) oznaka "X" na semaforskoj skretničkoj lanterni, između strelica koje pokazuju položaj skretnice, označava da je skretnica blokirana i da njome nije moguće upravljati dok se navedena oznaka ne isključi;
- d) svjetlosni signal (broj 1 ili 2) postavljen ispred skretnice s desne strane na stupu omogućava otpremniku da regulira tramvajski promet i pomoću njega određuje vožnju tramvaja na prvi ili drugi kolosijek.

10. Davanje, isticanje i primanje signala

Članak 204.

Prometno osoblje mora signale dati u svakom slučaju za koji je to propisano i na način kako je propisano, kako bi ih oni kojima su signali namijenjeni mogli pravilno razumjeti.

Članak 205.

Prometno radnik kojemu je određeni signal namijenjen mora s posebnom pozornošću obaviti radnju prema primljenom signalu.

Ako primljeni signal određuje radnju koja bi prema trenutačnim prilikama na određenom mjestu mogla ugroziti sigurnost prometa ili uzrokovati opasnost za osobe ili imovinu, moraju se prilikom izvođenja određene radnje u obzir uzeti sve potrebne okolnosti.

Ako primljeni signal zabranjuje određenu radnju, ta se radnja nakon primljenog signala nipošto ne smije izvesti i njezino se izvođenje ne može opravdati nikakvim razlozima.

Prometno osoblje koje istodobno prima dva ili više različitih signala međusobno, djelomično suprotnih, obaviti će onu radnju koja pruža veću sigurnost za promet, osobe, i imovinu.

Prometno osoblje mora postupiti i na temelju nepropisno danog signala, ako na temelju tako danog signala dovoljno jasno proizlazi koja se radnja treba obaviti.

Ako je signal dan tako nejasno ili sumnjivo da nije sigurno koja se radnja treba obaviti, prometno osoblje mora obaviti ili propustiti onu radnju kako određuje signal dan za nepovoljniji ili opasniji slučaj.

Vozač koji prima signal povikom, mora prije nego što postupi po takvom signalu uvjeriti se da li je takav signal dala osoba ovlaštena za davanje signala. Treba tu osobu vidjeti kada daje signal ili da poznaje njezin glas.

VIII. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 206.

Izmjene i dopune ovog Pravilnika donose se po istom postupku po kojem je ovaj Pravilnik i donesen.

Članak 207.

Nepridržavanje odredbi ovog Pravilnika predstavlja povredu radne obveze u smislu odredbi Kolektivnog ugovora i Pravilnika o radu.

Članak 208.

Direktor ZET-a daje autentično tumačenje odredbi ovog Pravilnika.

Članak 209.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave na oglasnim pločama ZET-a.

Članak 210.

Danom donošenja ovog Pravilnika, prestaje važiti Pravilnik o prometnoj službi na tramvajima od 18. rujna 2007. godine, Prve izmjene i dopune Pravilnika o prometnoj službi na tramvajima od 26.8.2010. godine i II izmjene i dopune Pravilnika o prometnoj službi na tramvajima od 26.3.2014. godine.

Član Uprave-Voditelj Podružnice
dr.sc. Ivan Tolić

Ovaj Pravilnik objavljen je na oglasnim pločama Podružnice _____2014.

Rukovoditeljica Pravnih poslova
Ljubica Somborac, dipl. iur.